

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yksityistielain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityistielakia.

Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa tiekuntien hallintoa ja päätöksentekoa ja siten edistää yksityisteiden tehokasta tienpitoa sekä lisätä liikenneturvallisuutta yksityisteillä ja vahvistaa tieosakkaiden oikeusturvaa.

Esityksen mukaan tieosakkaalla olisi aiempaa helpompi pääsy eräisiin tiekunnan ja sen toimielimen asiakirjoihin. Tiekunnan perustamiseen ja muutoksiin liittyviä päätöksentekomenettelyjä täsmennettäisiin. Tiekunnan toimielimelle säädettäisiin velvollisuus ylläpitää osakasluetteloa. Tieosakkaiden mahdollisuutta vastustaa yhdyskuntateknisen laitteen sijoittamista tiealueelle rajattaisiin vain tiensuuntaisiin runkolinjahankkeisiin.

Tiemaksun ja käyttömaksun perimistä koskevaa pykälää täsmennettäisiin niin, että verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisen perustevalituksen käyttömahdollisuus tiemaksujen virheellisestä maksuunpanosta suljettaisiin pois.

Lisäksi yksityistietoimituksen toimivaltaa lisättäisiin niin, että toimituksessa voitaisiin määrätä laittomasti asetettu sulkulaite poistettavaksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi	4
2.1 Johdanto	4
2.2 Tiehen kuuluvaksi määrätty suoja- ja näkemäalue	5
2.3 Tiemaksun ja käyttömaksun periminen	6
2.4 Yksityistietoimituksen toimivalta	8
2.5 Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen tiealueelle	9
2.6 Tieosakkaan tiedonsaantioikeudet	10
2.7 Tiekunnan toimivalta ja päätöksentekomenettelyt	11
3 Tavoitteet	12
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	13
4.1 Keskeiset ehdotukset	13
4.2 Pääasialliset vaikutukset	14
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	14
4.2.2 Viranomaisvaikutukset	16
4.2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset	16
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	18
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	18
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	19
6 Lausuntopalaute	20
6.1 Johdanto	20
6.2 Ministeriöt	21
6.3 Viranomaiset ja muu valtionhallinto	22
6.4 Tuomioistuimet	23
6.5 Kunnat	23
6.6 Edunvalvontatahot	23
6.7 Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto	26
7 Säännöskohtaiset perustelut	26
8 Voimaantulo	38
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	39
LAKIEHDOTUS	42
Laki yksityistielain muuttamisesta	42
LIITE	48
RINNAKKAISTEKSTI	48
Laki yksityistielain muuttamisesta	48

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Uusi yksityistielaki (560/2018) tuli voimaan 1.1.2019. Lakiuudistusta koskevassa mietinnössään LiVM 13/2018 liikenne- ja viestintävaliokunta piti yksityistielain uudistuksia oikeasuuntaisina, mutta korosti, että jotkut uudistukset voivat tuoda mukanaan epäkohtia. Tämän vuoksi valiokunta katsoi, että lain toteutusta on syytä seurata kokonaisvaltaisesti ja tarkoin sekä tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin epäkohtien korjaamiseksi.

Seurannan toteuttamiseksi liikenne- ja viestintäministeriö pyysi kesällä 2024 lausuntoja vuoden 2018 yksityistielakiuudistuksen tavoitteiden toteutumisesta, uuden lain toimivuudesta ja mahdollisista muutostarpeista. Kyselyn tavoitteena oli tuottaa tietoa ministeriössä toteutettavaa muutostarpeiden arviointia ja säädösmuutosten valmistelua varten. Muutostarpeita oli noussut esiin jo aiemmin lakia soveltavissa viranomaisissa sekä erityisesti korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisun KHO 2022:54 myötä.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Yksityistielakia soveltavilta viranomaisilta saadun palautteen ja vuonna 2024 tehdyn kyselyn vastausten pohjalta ministeriössä valmisteltiin keväällä 2025 arviomuistio yksityistielain muutostarpeista ja käynnistettiin säädöshanke yksityistielain muuttamiseksi.

Valmistelun aikana on järjestetty sidosryhmäkuulemisia. Liikenne- ja viestintäministeriö järjesti yhdessä Suomen Tieyhdistys ry:n kanssa 14.11.2025 Yksityistiefoorumi-keskustelutilaisuuden, jonka yhtenä aiheena oli yksityistielain muutoshanke. Tilaisuuteen oli kutsuttu laaja joukko yksityistieasioiden ja yksityistielain parissa työskenteleviä viranomaisia ja etujärjestöjä, ja siihen osallistui noin 30 henkilöä. Lisäksi yhdessä Kuntaliiton kanssa liikenne- ja viestintäministeriö järjesti 29.1.2026 webinaarin, jossa käsiteltiin yksityistielain päivitystä kuntien näkökulmasta ja kuntien edustajat saivat esittää asiasta näkemyksiään. Webinaariin osallistui 160 henkilöä.

Esitysluonnos on ollut lausuttavana Lausuntopalvelu.fi-verkkopalvelussa 2.4.2026–11.5.2026. Lausuntoja pyydettiin lähes kaikilta ministeriöiltä ja muulta olennaiselta valtionhallinnolta, edunvalvontajärjestöiltä, tuomioistuimilta ja kaikilta Manner-Suomen kunnilta. Lausuntoja saatiin yhteensä 62. Saadusta lausuntopalautteesta on laadittu tiivistelmäasiakirja.

Esitysluonnos on ollut myös lainsäädännön arviointineuvoston käsiteltävänä. Arviointineuvosto antoi esitysluonnoksesta lausunnon 10.6.2026. Lausunto on luettavissa osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/arviointineuvosto/lausunnot>. Arviointineuvoston lausunnon perusteella esityksen vaikutustenarviointia on täydennetty ja täsmennetty.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat on julkaistu valtioneuvoston Säädösvalmistelu ja kehittämishankkeet -sivustolla osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM022:00/2025>.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Johdanto

Yksityistiet ovat keskeinen osa Suomen tieverkkoa ja liikennejärjestelmää. Yksityistiet muodostavat pituudeltaan suurimman tieverkon osan (lähteestä riippuen 60–80 %). Niillä on suuri merkitys erityisesti elinkeinoelämän kuljetuksille sekä maaseudun asutukselle. Yksityisteillä on myös yhteiskunnan toiminta- ja huoltovarmuuteen liittyvä rooli.

Yksityisten tieosakkaiden ylläpitämiä yksityisteitä on Suomessa noin 370 000 kilometriä, joista tiekunnallisia yksityisteitä on noin 140 000 km. Tie kunta on tien hoitoa ja hallinnointia varten perustettu tieosakkaiden yhteisö, joita on yksityisteiden varrella tällä hetkellä noin 58 000. Valtion hallinnoimia maanteitä on noin 80 000 km ja kuntien vastuulle kuuluvia teitä ja katuja noin 31 000 km ilman jalankulun ja pyöräliikenteen erillisväyliä.

Yksityisteiden varrella on arvioitu olevan noin 30 000 yritystä, 40 000 maatilayritystä, 250 000 omakotitaloa ja 190 000 kesämökkiä sekä suuri määrä metsätilojen palstoja. Yksityisteiden varrella asuu noin puoli miljoonaa suomalaista. Yksityistieverkko palvelee kansalaisten ja elinkeinojen kulkuyhteyksiä kiinteistöille ja samalla yhteiskunnan kannalta keskeisiä toimintoja kuten esimerkiksi huoltovarmuutta, palo- ja pelastustoimintaa, maanpuolustusta, sosiaali- ja terveystalvetoita sekä postin toimintaa. Etenkin metsä- ja elintarviketeollisuus ja niitä palveleva alkutuotanto tarvitsevat toimivan kuljetusketjun, jossa tavara liikkuu yksityisteitä ja alemmaa tieverkkoa pitkin valtion tie- ja rataverkolle ja lopulta tuotantolaitoksiin, kuluttajille ja satamiin. Yksityisteillä on myös liikenneverkon toimintavarmuuteen liittyvä rooli, kun teitä voidaan tarvittaessa käyttää varareitteinä. Yksityisteillä on suuri merkitys myös vapaa-ajan asutuksen ja luonnon virkistyskäytön kannalta.

Yksityistielaki (560/2018) on ollut voimassa noin seitsemän vuotta. Laki korvasi vuodesta 1963 asti voimassa olleen lain yksityisistä teistä. Uudella lailla selkeytettiin eri osapuolten vastuita yksityisteiden rakentamisessa ja ylläpidossa sekä yksityisteillä liikkumisessa. Lisäksi uudistuksen tavoitteena oli lisätä joustavuutta yksityistien pidossa ja antaa tiekunnille enemmän vastuuta omista päätöksistään ja toimintatavoistaan. Tavoitteena oli myös muun muassa luoda edellytykset yksityistieverkon ylläpidolle ottaen huomioon muun muassa kaupungistumisen ja maaseudun väestön ikärakenteen muutoksen vaikutukset.

Yksityistielain tarkoituksena on turvata asutuksen, elinkeinoelämän ja muiden yhteiskunnallisten tarpeiden edellyttämät kulkuyhteydet kiinteistöille, jotka eivät sijaitse maantie- tai katuverkolla, sekä yksityistieverkon ylläpito ja kehittäminen osana liikennejärjestelmää. Lisäksi tarkoitus on taata yksityisteitä koskevissa asioissa asianosaisten oikeusturva ja tieosakkaiden yhdenvertainen kohtelu. Yksityistielaisissa säädetään yksityisteistä ja tieoikeudesta, niiden perustamisesta, muuttamisesta ja lakkauttamisesta, yksityisteiden tienpidosta, yksityistietoimituksesta sekä tieosakkaiden, kiinteistönomistajien ja muiden asianosaisten oikeuksista ja velvollisuuksista. Myös muun kuin yksityistielain nojalla perustettuihin yksityisteihin sovelletaan yksityistielakia, ellei muussa laissa toisin säädetä. Yksityistielakia sovelletaan tietyin poikkeuksin myös asemakaava-alueella. Yksityistielainsäädännössä lautta laitureineen ja väylineen katsotaan osaksi tiealuetta.

Kiinteistönmuodostamislaki (554/1995) on kiinteistötoimituksia koskeva yleislaki, ja yksityistielaisissa säädetään yksityistietoimituksista vain niiltä osin, kuin on pidetty tarpeellisena poiketa kiinteistönmuodostamislain mukaisesta menettelystä tai säännös helpottaa yksityistien pitoon ja hallintoon liittyvän sääntelyn löytämistä.

Tieliikennelaki (729/2018) ja siinä säädetyt tienkäyttäjän velvollisuudet koskevat myös liikennettä yksityisteillä.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan maakunnalla on lainsäädäntövaltaa muun muassa rakentamisessa ja kaavoituksessa sekä teissä. Toisaalta itsehallintolain 27 §:n 8 ja 16 momentin mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövaltaa yksityisoikeudellisissa yhdistyksissä, kiinteistönmuodostuksessa ja -rekisteröinnissä sekä niihin liittyvissä tehtävissä. Ahvenanmaalla yksityisteitä säännellään yksityisteitä koskevalla maalailla (Landskapslag (2008:59) om enskilda vägar i landskapet Åland) siltä osin kuin asiat kuuluvat Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan itsehallintolain mukaisesti. Laki on säädetty nyt jo kumotun yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) aikana. Maakuntahallitus selvittää tarvetta laatia uusi yksityisteitä koskeva maakuntalaki.

Yksityistielakia soveltavilta viranomaisilta ja sidosryhmiltä saadun palautteen mukaan uuteen yksityistielakiin ja sen toimivuuteen on yleisellä tasolla oltu tyytyväisiä ja useita uudistuksen tavoitteita on saavutettu. Esimerkiksi tieosakkaiden järjestäytyneisyysaste on kasvanut eli tiekuntien määrä lisääntynyt jatkuvasti vuodesta 2019, kun nykyinen yksityistielaki tuli voimaan. Lain käytännön soveltamisen ja tulkinnan sekä oikeuskäytännön myötä on kuitenkin havaittu tiettyjä tarpeita selkeyttää ja täsmentää yksityisteitä koskevaa sääntelyä erityisesti tiemaksun muutoksenhakuun, eräiden tiekunnan hallinnon hoitamiseen, toimivaltaan ja kokousmenettelyihin sekä tieosakkaan tiedonsaantioikeuksiin liittyen. Lisäksi esille on noussut muutostarpeita, jotka koskevat tien näkemä- ja suoja-alueita, yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamista tiealueelle sekä yksityistietoimituksen toimivaltaa eräissä asioissa.

2.2 Tiehen kuuluvaksi määrätty suoja- ja näkemäalue

Yksityistielain 4 §:n 1 momentissa säädetään, että kiinteistön hyväksi on perustettava rasiitteena pysyvä tieoikeus uuden tien tekemistä varten tarpeelliseen tiealueeseen tai ennestään olevaan tiehen, jos se on tärkeää kiinteistön tarkoituksenmukaista käyttöä varten eikä siitä aiheudu huomattavaa haittaa millekään kiinteistölle tai muulle rekisteriyksikölle taikka ennestään olevan tien tieosakkaalle. Pykälän 2 momentin mukaan tieoikeus on perustettava mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti siten, että tien tarkoitus saavutetaan mahdollisimman edullisesti ja että tiestä tai sen käyttämisestä ei aiheudu ympäristölle tarpeetonta haittaa eikä kenellekään suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä.

Tieoikeutta ei saa perustaa, jos tien rakentaminen tai käyttäminen olisi muun lain nojalla kiellettyä, jos perustaminen olisi olemassa olevan tieverkon kannalta epätarkoituksenmukaista taikka jos tien tekemisestä voisi aiheutua huomattavaa liikenneturvallisuuden vaarantumista, luonnon turmeltumista tai ympäristön kulttuuriarvojen vähentymistä taikka muu niihin verrattava yleisen edun loukkaus.

Lain 18 §:n 1 momentin mukaan tieoikeuden ja 8 §:ssä tarkoitetun oikeuden perustamisesta, muuttamisesta ja lakkauttamisesta sekä muista 2 luvussa säädetyistä asioista päätetään pääsääntöisesti yksityistietoimituksessa.

Yksityistielain 5 §:n 1 momentissa säädetään, että tieoikeutta uuden tien rakentamiseksi perustettaessa on määrättävä tien linjauksen ja tarkoituksenmukaisen rakenteen vaatima tiealue ja tarvittaessa merkittävä se maastoon. Tiealue voidaan määrätä tätä leveämpänä, jos tuleva tien parantaminen sitä vaatii. Pykälän 2 momentin mukaan jos liikenneturvallisuuden vuoksi on tärkeää eikä millekään kiinteistölle aiheudu huomattavaa haittaa, yksityistiehen kuuluvaksi voidaan tiealueen lisäksi määrätä näkemäalue yksityistien liittyessä maantiehen tai toiseen yksityiseen tiehen ja suoja-alue, joka ulottuu enintään 12 metrin etäisyydelle ajoradan

keskilinjasta. Pykälän 3 momentissa säädetään, että tiealueelta sekä tiehen kuuluvaksi määrätyltä näkemä- ja suoja-alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa piha-alueiden ulkopuolelta näkemää haittaavaa luonnontilaista kasvillisuutta. Lisäksi jos liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii, voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä oleva rakennus, rakennelma tai sellainen kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei muuten saa poistaa.

Yksityistielain 18 §:n 4 momentin mukaan luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen, milloin asia ei tule ratkaistavaksi muusta syystä vireillä olevassa yksityistietoimituksessa, myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

Tieoikeudesta johtuvan oikeuden poistaa piha-alueiden ulkopuolelta luonnontilaista kasvillisuutta on katsottu olevan varsin suppea suhteessa 5 §:n 2 ja 3 momentin säännösten tarkoitukseen eli liikenneturvallisuuden vahvistamiseen. Käytännössä on ollut myös epäselvää, minkälaista kasvillisuutta ja esineitä saa miltäkin alueelta tieoikeuden nojalla poistaa.

Tieliikennelain 12 §:ssä säädetään, että tielle ei saa panna eikä jättää mitään, mikä voi vaarantaa tai haitata liikennettä. Jos tielle on joutunut tällainen este, jota ei voida heti poistaa, tienkäyttäjän on merkitsemällä tai muulla tavoin kiinnitettävä muiden tienkäyttäjien huomio esteeseen, kunnes se on saatu poistettua. Jos tiellä on este, josta saattaa aiheutua vakava vaara liikenteelle, esteestä on mahdollisuuksien mukaan lisäksi ilmoitettava hätäkeskukseen. Tieliikennelain 37 §:n mukaan ajoneuvoa ei saa pysäyttää eikä pysäköidä siten, että se vaarantaa turvallisuutta tai haittaa muuta liikennettä

2.3 Tiemaksun ja käyttömaksun periminen

Yksityistielain 42 §:n 1 momentissa säädetään, että tiemaksu peritään maksuunpanoluettelon otteen perusteella ja käyttömaksu maksuunpanoluettelon tai tiekunnan, toimitsijamiehen tai hoitokunnan muutoin vahvistaman määräyksen perusteella samoin kuin maksun erääntymispäivästä suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko ja kohtuulliset perintäkulut. Samaisen momentin mukaan maksut, korko ja perintäkulut ovat suoraan ulosottokelpoisia ja niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (*veroulosottolaki*, 706/2007). Veroulosottolaki koskee veron ja julkisen maksun sekä niille säädetyn viivästyskoron ja korotuksen lisäksi myös muuta julkisoikeudellista tai siihen rinnastettavaa saatavaa, joka kyseisen lain 3 §:n mukaan saadaan periä ulosotossa ilman ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettua ulosottoperustetta. Veroulosottolain 3 §:n 2 momentin mukaan muu julkisoikeudellinen tai siihen rinnastettava saatava on suoraan ulosottokelpoinen, jos lailla niin säädetään. Saman lain 9 §:n mukaan se, joka katsoo, että julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti, saa tehdä perustevalituksen. Perustevalitus tehdään 10 §:n mukaan samalle viranomaiselle kuin säännönmukainen valitus. Jollei sellaista viranomaista ole, perustevalitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu.

Yksityistielain 41 §:n 4 momentin mukaan tiemaksut määrää tiekunta kokouksessaan hyväksymällä maksuunpanoluettelon. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tiemaksuista päättävät tieosakkaat yhdessä. Saman pykälän 5 momentin mukaan käyttömaksun perusteet hyväksyy tiekunta, ja joko tiekunta, toimitsijamies tai hoitokunta määrää käyttömaksun hyväksytyjen perusteiden mukaisesti. Toimitsijamies tai hoitokunta perii käyttömaksun. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, käyttömaksuista päättävät tieosakkaat yhdessä.

Tieosakas tai muu asianosainen voi lain 65 §:n 1 momentin mukaan moittia tiekunnan kokouksen tai perustamiskokouksen päätöstä tiekuntaa vastaan ajettavalla kanteella.

Muutoksenhakumahdollisuus on rajattu oikeudellisiin kysymyksiin. Mainitun pykälän 3 momentissa säädetään, että moitekanne tiekuntaa vastaan on nostettava maa-oikeutena toimivassa käräjäoikeudessa kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Moitekanteita ei käsitellä maa-oikeuskokoonpanossa vaan riita-asoiden käsittelyjärjestyksessä, mutta maa-oikeusinsinööri voi osallistua asian valmisteluun ja toimia oikeuden jäsenenä.

Veroulosottolain pääasiallinen soveltamisala liittyy julkisiin ja näihin rinnastettaviin julkisoikeudellisiin saataviin. Yksityisten väliset tiemaksut ovat siten poikkeus tässä järjestelmässä. Tiemaksut on kuitenkin alun perin rinnastettu julkisoikeudellisiin saamisiin niiden yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi sekä saatavien tehokkaan perimisen varmistamiseksi.

Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä (KHO 2014:169) on arvioitu kysymystä perustevalituksen soveltumisesta yksityisten väliseen suoraan ulosottokelpoisen maksun perintään. KHO:n mukaan perustevalitussäännöstä on perusteltua tulkita niin, että siinä tarkoitetaan vain sellaisia saatavia, joissa myös säännönmukaisena oikeussuojatienä on muutoksenhaku hallintolainkäytön järjestyksessä ainakin pääasian osalta ja joilla on jokin julkisoikeudellinen peruste. KHO noudatti tässä ratkaisussaan linjaa, jonka mukaan selkeästi yksityisoikeudellisessa maksuvelvollisuusasiassa yleinen viittaussäännös verojen ja maksujen täytäntöönpanolakiin ei tarkoita sitä, että tuon lain mukainen oikeussuojakeino eli perustevalitus tulisi automaattisesti käytettäväksi.

Vuosikirjaratkaisussaan KHO 2022:54 korkein hallinto-oikeus otti kantaa perustevalituksen soveltuvuuteen nimenomaan yksityistiemaksuihin. Ratkaisussa oli kyse siitä, että tieosakas oli valittanut yksityistien vuosikokouksessa päätettyjen tieyksikkömaksujen maksuunpanosta ja vedonnut muun muassa siihen, ettei tiekunnan päätös eikä maksun periminen ole ollut laillista. Käräjäoikeus jätti valituksen perustevalituksena tutkimatta ja totesi ratkaisussaan, että ”yksityistielain esitöistä (HE 147/2017 vp, s. 70 ja HE 11/2018 vp, s. 21) ilmenee, että vielä uutta yksityistielakia valmisteltaessa oli suunnitteilla, että valitus laittomasta maksuunpanosta olisi tullut tehtäväksi käräjäoikeudelle. Liikenne- ja viestintävaliokunta kuitenkin poisti säännöksen laittomasta maksuunpanosta tehtävästä valituksesta (LiVM 13/2018 vp - HE 147/2017 vp, HE 11/2018 vp, s. 10), eikä yksityistielakiin sisälly säännöstä siitä, mille viranomaiselle perustevalitus tiekunnan määräämästä tiemaksusta tehdään.”

KHO:n ratkaisun perustelujen mukaan saatavan suoraa ulosottokelpoisuutta koskevasta lain säännöksestä ei välttämättä seuraa, että saatavaan voitaisiin soveltaa sen perintää koskevien veroulosottolain muiden säännösten ohella myös lain 9 §:ssä säädettyä saatavan virheellistä määräämistä ja maksuunpanoa koskevaa perustevalitusta. Lain 9 §:n soveltuvuutta arvioitaessa oli otettava huomioon myös saatavaa koskeva säännönmukainen oikeussuojatie sekä muutoksenhakujärjestelmän yleinen johdonmukaisuus. Siten veroulosottolain perustevalitussäännöstä on perusteltua tulkita niin, että siinä tarkoitetaan vain sellaisia saatavia, joiden osalta myös säännönmukaisena oikeussuojatienä on muutoksenhaku hallintolainkäytön järjestyksessä ainakin pääasian osalta ja joilla on jokin julkisoikeudellinen peruste. Kahden vaihtoehtoisen ja osin rinnakkaisen muutoksenhakutien (moitekanne käräjäoikeuteen ja perustevalitus hallinto-oikeuteen) olemassaolo tiemaksuja koskien ei ole perusteltua. KHO katsoi, että tiemaksuun tai sen maksuunpanoon ei voida hakea muutosta veroulosottolain 9 §:n mukaisella perustevalituksella hallinto-oikeudelta. KHO totesi ratkaisussaan 2022:54 oikeustilan muuttuneen epäselväksi tiemaksun maksuunpanoa koskevissa asioissa. Muutoksenhakujärjestelmän johdonmukaisuuden ja oikeusvarmuuden turvaamiseksi yllä kuvattua tulkintaa veroulosottolain ja yksityistielain kyseessä olevista säännöksistä ei voitu pitää voimassa olevan oikeusjärjestyksen mukaisena.

Veroulosottolain 9 §:n mukaisia perustevalituksia on hallinto-oikeuksilta saatujen tietojen mukaan tehty uuden yksityistielain voimassaoloaikana vain yksi.

2.4 Yksityistietoimituksen toimivalta

Yksityistietoimituksesta säädetään yksityistielain 71 §:ssä. Toimituksessa perustetaan tieosakkaiden tai kiinteistöjen hyväksi tulevat tieoikeudet, määrätään korvaukset ja tehdään tarvittavat kiinteistöjaotuksen muuttamiseen liittyvät kiinteistötekniset toimenpiteet. Yksityistietoimituksessa voidaan myös selvittää vanhan tieoikeuden sijaintia ja ulottuvuutta tai onko jollakin tieoikeus tai vastaava muu lakiin perustuva käyttöoikeus. Yksityistietoimituksen suorittaa kiinteistönmuodostamislain 4 §:ssä säännellyn mukaisesti pääsääntöisesti toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä.

Yksityistielain 29 §:n 3 momentissa säädetään, että kiinteistönomistaja ei saa asettaa kiinteistöllään olevalle yksityistielle sulkulaitetta, jollei tiekunta tai, jos tiekunta ei ole perustettu, tieosakkaat anna siihen suostumustaan. Jos sulkulaitteen asettamiseen ei ole annettu suostumusta, yksityistietoimituksessa voidaan kuitenkin myöntää siihen kiinteistönomistajalle oikeus, jos se on kiinteistön käytölle liikenteestä aiheutuvan haitan tai liikenneturvallisuuden taikka muun erityisen syyn vuoksi tarpeen. Yksityistietoimituksen toimivallasta 29 §:ssä tarkoitetun sulkulaitteen asettamiseen säädetään myös 71 §:n 1 momentin 9 kohdassa. Sellaisen tien sulkemisesta, jonka kunnossapitoa valtio tai kunta avustaa, säädetään 85 §:ssä.

Yksityistietoimituksen toimivallasta oikeudettomasti asetetun sulkulaitteen poistettavaksi määräämiseen ei ole säädelty. Käytännössä yksityisteiden sulkulaitteista tehdyt toimitushakemukset liittyvät usein jo olemassa olevan sulkulaitteeseen. Kiinteistönomistaja saattaa asettaa veräjän, puomin tai muun sulkulaitteen ilman tiekunnan tai tieosakkaiden suostumusta taikka yksityistietoimituksessa myönnettyä lupaa sulkulaitteen asettamiseen. Jos asianomaiset tällöin hakevat yksityistietoimitusta sulkulaitteen poistamiseksi, toimituksessa voidaan todeta tieoikeuden olemassaolo mutta ei nykysääntelyn mukaan määrätä laittoman puomin tai muun esteen poistamista. Tätä on pidetty nykysääntelyn puutteena.

Poliisilain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan poliisi voi antaa virka-apua yksityiselle, jos se on välttämätöntä tämän laillisiin oikeuksiin pääsemiseksi ja oikeuden loukkaus on ilmeinen. Virka-apun antamisen edellytyksenä on lisäksi, että yksityistä estetään pääsemästä oikeuksiinsa ja oikeuksiin pääseminen edellyttää poliisin toimivaltuuksien käyttämistä. Apua laittomien sulkulaitteiden poistamiseksi haetaan joskus myös poliisilta, mutta virka-avunsaanti voi käytännössä olla hankalaa ilman selkeää viranomaispäätöstä, jonka täytäntöönpanemiseksi poliisi voisi toimia.

Yksityistielain 5 §:n 3 momentissa säädetään, että tiealueelta sekä tiehen kuuluvaksi määrätyltä näkemä- ja suoja-alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa piha-alueiden ulkopuolelta näkemää haittaavaa luonnontilaista kasvillisuutta. Jos liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii, voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä oleva rakennus, rakennelma tai sellainen kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei muuten saa poistaa. Lain 18 §:n 1 momentin mukaan tieoikeuden ja 8 §:ssä tarkoitetun oikeuden perustamisesta, muuttamisesta ja lakkauttamisesta sekä muista 2 luvussa säädetyistä asioista päätetään yksityistietoimituksessa. Saman pykälän 4 momentissa säädetään, että luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen, milloin asia ei tule ratkaistavaksi muusta syystä vireillä olevassa yksityistietoimituksessa, sekä poikkeuksen 5 §:n 4 momentissa tarkoitetusta rakentamisrajoituksesta myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Mainitun 4 momentin poikkeusta 18 §:n 1 momentissa

ilmaistuun pääsääntöön eli rajoitusta, jonka mukaan asia voisi tulla yksityistietoimituksen ratkaistavaksi vain silloin, kun toimitus on jo muusta syystä vireillä, on pidetty tarpeettomana.

2.5 Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Yksityistielain 30 §:ssä säädetään, että tiealueen tiekäyttöön ottamisen jälkeen suostumuksen kiinteistöä tai yhdyskuntaa palvelevan maahan sijoitettavan johdon ja sellaiseen liittyvän vähäisen laitteen sijoittamiseen antaa tiekunta tai, jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaat. Kiinteistön omistajan suostumusta ei tarvita. Pykälän 4 momentin mukaan suostumuksen tiekunnan puolesta antaa toimitsijamies tai hoitokunta. Ennen suostumuksen antamista toimitsijamiehen tai hoitokunnan on kuitenkin ilmoitettava asiasta tieosakkaille lain 61 §:n 1 momentissa säädettyä kokouskutsumenettelyä noudattaen. Jos joku tieosakkaista vastustaa sijoittamista 21 päivän kuluessa ilmoituksen antamisesta, asiasta on päätettävä tiekunnan kokouksessa. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tarvitaan tieosakkaiden yhteinen päätös.

Muilta osin johtojen ja laitteiden sijoittamiseen sekä niiden muuttamiseen, poistamiseen ja sijoittamisesta maksettavaan korvaukseen sovelletaan rakentamislain 131 ja 133 §:ää sekä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 28 luvun säännöksiä. Siten jos sijoittamisesta ei päästä sopimukseen tiekunnan tai tieosakkaiden kanssa, on johdon sijoittajalla edelleen käytettävissä rakentamislainsäädännön ja sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa määriteltujen menettelyiden mukainen mahdollisuus hakea sijoittamisoikeutta kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta.

Johtojen, kaapeleiden ja niihin liittyvien laitteiden sijoittamiseen liittyviä hankkeita on erilaajuisia. Sähkön runkoverkko sijoitetaan yleensä maahan tiensuuntaisesti eli johdon mahdolliset vaikutukset tienpitoon kuten myös rakentamisen aikaiset haitat kohdistuvat koko tiekunnan alueelle tai ainakin moneen kiinteistöön ja tieosakkaaseen. Pienemmissä liittymähankkeissa johto sijoitetaan tien nähdessä poikittain. Yksityistielain 30 §:ssä tarkoitettua menettelyä voidaan pitää melko raskaana, erityisesti kun kyse on tien alitse asennettavista taloliittymäjohtoista. Pykälää laadittaessa on ajateltu ensisijaisesti tien pituussuuntaisesti rakennettua runkoverkkoa, ei siitä erkanevia liittymäjohtoja. Käytännössä olemassa olevan verkon alueella esimerkiksi täydennysrakentamisessa uuden kiinteistön tai kesämökin liittymän ottaminen olemassa olevasta verkosta käsitellään samalla tavalla kuin päätös koko uuden verkon sijoittamisesta. Pienissä kaapelivedoissa jo 30 §:n 4 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus kaikille tieosakkaille voi aiheuttaa melko suuret kustannukset suhteessa asian merkitykseen.

Rautatiealueella tehtävästä muusta työstä sekä rakennelmien ja laitteiden sijoittamisesta sopimisesta säädetään ratalain (110/2017) 36 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan rautatiealueelle voidaan sijoittaa muita kuin radanpitoon liittyviä johtoja, rakennelmia ja laitteita ja tehdä muuta kuin radanpitoon liittyvää työtä sopimalla käyttöoikeudesta ja toimenpiteen suorittamisesta rataverkon haltijan kanssa. Pykälän 4 momentissa säädetään, että rautatiehen kohdistuvaan työhön sekä johtojen, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen rautatiealueelle sovelletaan ratalain lain säännöksiä, ellei oikeudesta toimenpiteen suorittamiseen säädetä erikseen muussa laissa. Siten jos rautatiealueelle on perustettu yksityistielain mukainen tieoikeus, johtojen ja laitteiden sijoittamiseen on sovellettu yksityistielain 30 §:n säännöksiä eikä ratalain 36 §:n vaatimuksia rataverkon haltijan kanssa sopimisesta. Ratalain 36 §:n ja yksityistielain 30 §:n 1 momentin soveltamisen välinen suhde on nykytilassa epäselvä, ja rataverkon haltija (Väylävirasto) on katsonut, että radanpidon ja rautatieliikenteen turvallisuuden vuoksi sitä tulisi selkeyttää

2.6 Tiesakkaan tiedonsaantioikeudet

Yksityistielain 61 §:ssä säädetään tiekunnan kokouksen koollekutsumiseen liittyvistä yksityiskohdista. Pykälän 1 momentin mukaan tiekunnan kokouksen kutsuu koolle toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho. Kirjallinen kokouskutsu on toimitettava jokaiselle tiesakkaalle, jonka postiosoite on tiekunnan tiedossa tai joka on ilmoittanut tiekunnalle sähköpostiosoitteen tai muun tietoliikenneyhteyden kutsun toimittamista varten.

Pykälän 2 momentin mukaan ehdotus maksuunpanoluetteloksi on pidettävä vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta tiesakkaiden nähtävänä kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa tai se on toimitettava tiesakkaille kokouskutsun liitteenä. Maksuunpanoluetteloa ei siis ole pakko liittää kokouskutsun oheen, vaan se voi olla paperikappaleena nähtävänä jossain fyysisessä paikassa. Tiekuunnan säännöt puolestaan on aina toimitettava tiesakkaille kokouskutsun liitteenä.

Pykälän 3 momentissa säädetään, että tiesakkaille tulee varata mahdollisuus tutustua edellisen vuosikokouksen jälkeen laadittuihin tiekunnan toimielimen kokouksiin ja päätöksiä koskeviin pöytäkirjoihin. Pöytäkirjat on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tiesakkaiden nähtävänä kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa.

Pykälän 4 momentin mukaan jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tiesakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voidaan kokous tiesakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla taikka toimivaltainen elinvoimakeskus voi tiesakkaan hakemuksesta oikeuttaa hakijan kutsumaan tiesakkaat kokoukseen siten kuin 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tiesakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle siten kuin 1 momentissa säädetään.

Lain 62 §:ssä säädetään tiekunnan kokouksen pöytäkirjan laatimisesta ja jakamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan kokouksen puheenjohtajan tai muun tiekunnan säännöissä määritellyn tahon on huolehdittava siitä, että kokouksessa tehdyistä päätöksistä laaditaan pöytäkirja. Pöytäkirjan tulee olla asianosaisten nähtävänä viimeistään neljäntoista päivän kuluttua kokouksen päättymisestä. Pykälän 2 momentin mukaan kaikilla tiesakkailla ja muilla, joita kokouksessa käsitellyt asiat koskevat, on oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta ote tai oikeaksi todistettu jäljennös pöytäkirjasta. Pykälässä ei oteta kantaa, miten tai missä muodossa pöytäkirja tulee saattaa asianosaisten nähtäville.

Lain 36 §:ssä säädetään tieyksiköinnin muuttamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan tieyksikkölaskelmaan on tehtävä tarpeelliset muutokset, jos tienpitovelvollisuuteen ja sen jakoon vaikuttavat seikat ovat olennaisesti muuttuneet. Tieyksikkölaskelman nähtävillä olosta tai liittämistä kokouskutsuun ei ole säädetty. On kuitenkin pidetty tärkeänä, että maksun perusteet olisivat etukäteen osakkaiden nähtävissä ja arvioitavissa, jos tieyksiköintiä ollaan tiekunnan kokouksessa muuttamassa.

Asiakirjojen nähtävillä oloa ainoastaan jossain fyysisessä paikassa voidaan pitää jo vanhentuneena sääntelynä, joka käytännössä usein estää osakkaan tiedonsaannin niiden sisällöstä. Nykypäivänä kaikki asiakirjat olisi hyvä olla myös sähköisesti saatavilla, jotta tiedoksisaantioikeus tosiasiallisesti toteutuisi.

Lain 61 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, joissa tiekunnan vuosikokouksen koollekutsuminen on laiminlyöty ja joissa kokous voidaan tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä tai elinvoimakeskuksen valtuutuksella kutsua koolle hakijaosakkaan toimesta, hakijaosakkaalla ei aina ole saatavillaan tieosakkaiden yhteystietoja, jolloin kokouksen kutsuminen koolle voi olla mahdotonta. Osakasluettelosta tai tieosakkaan oikeudesta saada se haltuunsa ei nykyisellään ole säädelty yksityistielaisissa.

2.7 Tiekunnan toimivalta ja päätöksentekomenettelyt

Yksitystielain 25 §:n mukaan tielle on asetettava tieosakkaiden liikennetarpeiden, liikenneturvallisuuden ja tiestä aiheutuvien haittojen tarpeellisen ehkäisemisen kannalta välttämättömät liikenteen ohjauslaitteet. Liikenteen ohjauslaitteen asettamisesta tielle säädetään muilta osin tieliikennelaissa (729/2018). Liikenteenohjauslaitteen yksityistielle asettaa tiekunta tienpitäjänä saatuaan siihen kunnalta suostumuksen. Tielle aiheutuvien haittojen ehkäiseminen, kuten esimerkiksi painorajoitus, ei ole voimassa olevan 25 §:n mukaan peruste liikenteenohjauslaitteen asettamiselle, mitä on pidetty puutteena.

Lain 58 §:n 1 momentin mukaan tieosakkaat päättävät tienpidosta ja muista tiekuntaa koskevista asioista tiekunnan kokouksessa. Pykälän 4 momentin 11 kohdan mukaan yksi tiekunnan kokouksessa päätettävistä asioista on tiekunnan perustaman tieoikeuden lakkauttaminen. Lain 18 §:n 3 momentissa puolestaan säädetään, että tiekunta voi myöntää tieoikeuden ennestään olevaan tiehen ja tieoikeuden muun kuin kiinteistön hyväksi sekä lakkauttaa 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun yksittäisen tieoikeuden tai 8 §:ssä tarkoitetun oikeuden. Mainitut säännökset eivät ole johdonmukaisia keskenään, sillä 58 §:n 4 momentin 11 kohdassa tiekunnan oikeus tieoikeuden lakkauttamiseen rajataan sen itse perustamaan tieoikeuteen, kun taas 18 §:n 3 momentin mukaan tiekunta voi lakkauttaa myös yksityistietoimituksessa perustetun tieoikeuden.

Lain 63 §:ssä säädetään tiekuntien yhdistämisestä, tiekunnan jakamisesta ja lakkauttamisesta sekä tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen. Pykälän mukaan niistä päätetään yksityistietoimituksessa tai kyseisten tiekuntien päätöksillä. Tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen voidaan päättää yksityistietoimituksessa tai tiekunnan ja liitettävän tienosan tieosakkaiden sopimuksella. Tienosan erottaminen tiekunnan tiestä puuttuu 63 §:n luettelosta. Yksitystielain 72 §:n 2 momentissa puolestaan säädetään, että yksityistietoimituksen yhteydessä voidaan päättää tien tai tienosan liittämisestä tiekunnan tiehen tai erottamisesta siitä. Lisäksi 89 §:n 3 momentin 5 kohdan mukaan yksityistierekisteriin merkitään tien tai tienosan liittäminen tiekunnan tiehen tai siitä erottaminen.

Lain 63 §:n luettelosta puuttuva tienosan erottaminen tiekunnan tiestä tekee tiekuntaan kohdistuvia muutoksia koskevasta sääntelystä epäjohdonmukaisen tältä osin. Käytännössä on ollut epäselvää, voiko tiekunta omalla päätöksellään erottaa tienosan tiekunnan tiestä, esimerkiksi yksittäisen tienhaaran. Pykäläteksti ei tätä suoraan tue. Toisaalta tienosan erottaminen tiekunnan tiestä on laillisesti mahdollista tiekunnan omalla päätöksellä esimerkiksi lakkauttamalla koko tiekunta ja perustamalla tiekunta uudelleen vain tien osalle. Käytännössä tiekunnat ovat tehneet päätöksiä myös tiekunnan tienosan erottamisesta, ja niitä on myös rekisteröity kiinteistörekisteriin. Joissain tapauksissa tienosa on erotettu tiekunnan hallinnosta tiekunnan enemmistöpäätöksellä vastoin erotun tienosan osakkaiden suostumusta. Yksitystietoimitus voi tulla vireille tienosan liittämiseksi takaisin tiekuntaan, mutta toimituskustannukset tulevat hakijan maksettaviksi.

Yksitystielain 49 §:ssä säädetään, että tiekunta perustetaan yksityistietoimituksessa tai tiekunnan perustamiskokouksessa, johon kaikki yksityistien tieosakkaat on kutsuttu jonkun

tieosakkaan toimesta 61 §:n mukaista kutsumenettelyä noudattaen. Tiekkunnan perustaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen.

Yksityistielain esitöiden mukaan tiekkunta olisi tarkoituksenmukaista perustaa yksityistietoimituksessa erityisesti silloin, kun yksityistietoimituksessa perustetaan tieoikeus tai tieoikeudet uuden tien rakentamista varten. Tiekkunta voidaan kuitenkin perustaa myös tiekkunnan perustamiskokouksessa. Tällä on pyritty tekemään tiekkuntien perustamisesta mahdollisimman joustavaa ja edistämään yksityistieiden järjestäytymistä. Edellytyksiksi tiekkunnan perustamiselle ilman yksityistietoimitusta on säädetty, että tiekkunnan perustamiskokoukseen on kutsuttu kaikki yksityistien tieosakkaat ja että asianmukainen tieto tiekkunnan perustamisesta ilmoitetaan 49 §:n 4 momentin mukaisesti kiinteistötietojärjestelmään. Käytännössä tiekkunnan perustamiskokouksessa voidaan perustaa tiekkunta vain jo olemassa olevalle yksityistielle, jonka tienpito on siihen asti hoidettu järjestäytymättömästi. Pykälässä ei oteta kantaa päätöksenteon yksimielisyyteen tai mahdolliseen äänestämiseen kuin siltä osin, että uutta rakentamatonta tietä ja ennestään olevaa tietä varten ei voida määrätä perustettavaksi yhteistä tiekkuntaa, jos kaksi kolmannelle ennestään olevan tien läsnä olevista osakkaista sitä vastustaa.

Tämä puute on käytännössä aiheuttanut epäselvyyttä. Jos päätöksen ei tarvitse olla yksimielinen, laista ei käy selväksi, millä äänimääräperusteella äänestys tapahtuu, koska ennen tiekkunnan perustamista ei ole voimassa tieyksiköitä, joilla tiekkunta muuten äänestäisi asiasta. Tiekkunnan kokouksissa tieosakkaat käyttävät äänioikeuttaan tieyksiköinnin mukaan, mutta tieyksiköt eivät ole voimassa ennen tiekkunnan perustamista. Yksityistielain 59 §:ssä säädetään päätöksenteosta tiekkunnassa, mutta pykälän äänestämistä koskeva säännös koskee vain jo perustettujen tiekkuntien kokouksia eikä siten sovellu tiekkunnan perustamista koskevaan kokoukseen.

Oikeuskäytännössä on esitetty tulkinta, että tiekkunnan perustaminen yksityistietoimituksen ulkopuolella edellyttäisi tieosakkaiden yksimielisyyttä. Oikeuskäytännössä on lisäksi katsottu, että tulkinta, jonka mukaan tieosakkaiden keskenään pitämältä perustamiskokoukselta edellytetään yksimielisyyttä, ei myöskään loukkaa kenenkään oikeutta, koska tiekkunnan perustamista kannattava tieosakas voi yksityistielain 69 §:n 3 momentin mukaisesti hakea yksityistietoimitusta asian ratkaisemiseksi.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa tiekkuntien hallintoa ja toimintaa ja sen avulla osaltaan turvata muun muassa elinkeinoelämän ja yksityistieiden varrella sijaitsevan asutuksen edellyttämää liikumista. Lisäksi esityksen tavoitteena on edistää liikenneturvallisuutta yksityistieillä.

Tärkeänä tavoitteena on myös vahvistaa tieosakkaiden oikeusturvaa ja tasapuolista kohtelua. Yleisesti tavoitteena on selkeyttää, täsmentää ja johdonmukaistaa yksityistielain eräitä säännöksiä.

Tavoitteena on myös keventää edelleen sähkö- ja viestintäjohtojen rakentamista koskevia lupamenettelyitä ja siten osaltaan sujuvoittaa yritystoimintaa, täydennysrakentamishankkeita ja tietoliikenneyhteyksien rakentamista maaseudulla.

Niin ikään tavoitteena on mahdollistaa ja tukea tiekkuntien omatoimisuutta ja aktiivisuutta oman toimintansa ja tienpidon järjestämisessä selkeyttämällä sitä koskevaa sääntelyä. Tarkoitus on

pienentää viranomaisen roolia silloin, kun se on tarkoituksenmukaista eikä tuo lisäarvoa, ja toisaalta vahvistaa roolia silloin, kun se edistää esimerkiksi liikenneturvallisuutta tai tieosakkaan pääsyä oikeuksiinsa.

Tavoitteena on edistää tieosakkaan tiedonsaantia ja sitä kautta myös tämän oikeusturvaa. Helppo ja tehokas tiedonsaanti edistää tieosakkaan aktiivisuutta ja osallistumista päätöksentekoon ja siten parempaa tienpidon järjestämistä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan liikenneturvallisuuden edistämiseksi täsmennyksiä siihen, minkälaisia näkemä- ja muita esteitä saa tiealueelta sekä näkemä- ja suoja-alueelta tieoikeuden nojalla poistaa. Toimivaltasääntelyä luvan myöntämisestä rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen tiealueen ulkopuolelta liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa täsmennettäisiin. Lisäksi yksityistieoimituksen toimivaltaa lisättäisiin niin, että toimituksessa voitaisiin määrätä laittomasti asetettu sulkulaite poistettavaksi. Ratalain ja yksityistielain suhdetta täsmennettäisiin niin, että jos maahan sijoitettavan johdon tai laitteen sijoituspaikka on tiealueen lisäksi rautatiealueella, sijoittaminen edellyttäisi tiekunnan suostumuksen lisäksi aina sopimusta rataverkon haltijan kanssa

Pienten sähköistämis- ja tietoliikennehankkeiden nopeuttamiseksi tieosakkailla ei olisi enää mahdollisuutta vastustaa kiinteistöä tai yhdyskuntaa palvelevan johdon tai siihen liittyvän vähäisen laitteen sijoittamista tiealueelle, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä paikallisesta liittymähankkeesta.

Tiekunnan hallinnon sujuvoittamiseksi, tieosakkaiden päätöksentekoon osallistumisen edistämiseksi ja tienpidon järjestämisen tehostamiseksi tiekunnan kokouksen koollekutsumiseen liittyviä menettelyjä selkeytettäisiin ja tieosakkaan tiedonsaantioikeuksia vahvistettaisiin. Ehdotus maksuunpanoluetteloksi sekä tieyksikkölaskelma ja tiekunnan säännöt, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia, olisi pidettävä tieosakkaiden nähtävänä vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa. Nämä asiakirjat olisi myös pyynnöstä toimitettava tieosakkaalle, samoin kuin edellisen vuosikokouksen jälkeen laaditut tiekunnan toimielimen kokous- ja päätöspöytäkirjatkin. Niiden lähettämisestä postitse saataisiin periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Lisäksi ehdotetaan, että tiekunnan toimielimen olisi pidettävä tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tieosakasluetteloa, ja tieosakkaan olisi annettava tiekunnalle tätä varten tarpeelliset tiedot itsestään. Tieosakkaalla olisi muun muassa tapauksessa, joissa tiekunnan toimielin on laiminlyönyt vuosikokouksen koollekutsumisen, oikeus saada käyttöönsä kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat mukaan lukien jäljennös osakasluettelosta.

Tieosakkaan oikeusturvan vahvistamiseksi ehdotetaan, että tiekunnan perustaminen tieosakkaiden pitämässä perustamiskokouksessa edellyttäisi kokouksessa edustettujen osakkaiden yksimielistä päätöstä. Samoin säädettäisiin, että tiekunta voisi tehdä tien tai tienosan erottamista koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan tienosan tieosakkaat antavat siihen suostumuksensa. Oikeustilan selventämiseksi tiemaksujen perimiseen liittyviä säännöksiä täsmennettäisiin niin, että verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisen perustealitituksen käyttömahdollisuus tiemaksujen virheellisestä maksuunpanosta suljettaisiin pois.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä on vain vähäisiä taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin ja yrityksiin, sillä ehdotuksissa on pääosin kyse nykysääntelyn täsmäntämisestä ja selkeyttämisestä. Olennaisia vaikutuksia julkiseen talouteen tai kansantalouteen ei ole valmistelun aikana tunnistettu.

Esityksen ehdotuksilla, joilla pyritään edistämään tiekuntien aktiivisuutta ja sujuvaa hallintoa sekä tienpidon tehokasta järjestämistä, voidaan arvioida olevan välillisesti vähäistä myönteistä taloudellista vaikutusta elinkeinoelämään, sillä yksityistiestön kunto ja käyttömahdollisuudet vaikuttavat osaltaan maatalouden kuljetuksiin ja esimerkiksi puun hankintakustannuksiin. Yksityisteiden hallintoon ja toimintaan kohdistuvien muutosehdotusten vaikutusta yksityisteiden kuntoon ja edelleen esimerkiksi kuljetuskustannuksiin ei ole kuitenkaan mahdollista arvioida tarkemmin määrällisesti puutteellisen tietopohjan vuoksi.

Ehdotetulla sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamista tiealueelle koskevan sääntelytaakan keventämisellä olisi todennäköisesti myönteinen taloudellinen vaikutus sähkö- ja kiinteitä tietoliikenneyhteyksiä toimittaviin yrityksiin, matkaviestinverkkoja hallinnoiviin teleyrityksiin, sekä yksityistieverkon varren kiinteistöihin sähkö- ja tietoliikenneliittymiä tilaaviin kotitalouksiin ja yrityksiin. Sääntelytaakan keventäminen mahdollistaisi keskimäärin nopeamman liittymän rakentamisen sen tilaushetkestä laskien, mikä vaikuttaisi myönteisesti sähkö- ja tietoliikenneyhteyksiä toimittavien yritysten tulonmuodostukseen. Lisäksi liittymien nopeampi toimittaminen voi vaikuttaa positiivisesti esimerkiksi yksityisteiden varsilla olevien rakentamishankkeiden aikatauluihin ja kustannuksiin, mistä on hyötyä sekä kotitalouksille että yrityksille. Yhteyksien rakentamisen nopeutumisesta voivat hyötyä myös matkaviestinverkkoja ylläpitävät ja kehittävät telealan yritykset, jos kuitu- ja sähköliittymien rakentamisen nopeutuminen nopeuttaa tukiasemien rakentamista ja kehittämistä.

Vaikutusten määrällinen arviointi ei ole kuitenkaan mahdollista puutteellisen tietopohjan vuoksi. Sääntelytaakan keventäminen mahdollistaa liittymien toimittamisen nopeutumisen, mutta lopullisiin toimitusaikoihin vaikuttavat myös monet muut tekijät kuin yksityisteihin liittyvä sääntely. Näin ollen liittymien rakentamisen nopeutumista on vaikea arvioida tarkemmin. Edelleen vaikutuksia yksityisten sähköverkkoja, tietoliikenneyhteyksiä ja matkaviestinverkkoja hallinnoivien yritysten kustannus- ja tulonmuodostukseen ja yksittäisten rakennusprojektien kokonaisaikatauluihin ja kustannuksiin ei ole mahdollista arvioida määrällisesti. Yksityisteiden varrella olevista kiinteistökohtaisista tai muuten vähäisistä paikallisista liittymähankkeista ei ole myöskään käytettävissä vuositilastoja. Kiinteistökohtaiset tai muuten vähäiset paikalliset sähköjohtojen maakaapelointihankkeet liittynevät useimmiten uusien rakennettavien kiinteistöjen liittymiin tai olemassa olevien ilmajohtojen maakaapelointiin. Joskus kyseessä voi olla aiemmin sähköistämättömien kiinteistöjen sähköistäminen tai esimerkiksi maatilojen tai muiden yritysten sähköliittymien vahvistaminen. Viestintäjohtohankkeet liittyvät esimerkiksi kiinteistökohtaisiin kuituliittymäjohtoihin, matkaviestinverkon tukiasemien kuituliittymäjohtoihin ja sähkönsyöttöyhteyksiin sekä muihin viestintäverkon pieniin liityntä- ja täydennys-hankkeisiin. Esimerkiksi kiinteää valokuituverkkoa on viime vuosina laajennettu Suomessa nopealla tahdilla myös harvaan asutuilla alueilla ja verkon kattavuuden laajentumisen ennakoidaan jatkuvan tulevina vuosina.¹ Yksityisteiden varrella on arvioitu olevan noin 30 000 yritystä, 40 000 maatila-yritystä, 250 000

¹ <https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/kiinteiden-viestintaverkkojen-kehitys-suomessa>

omakotitaloa (vajaa neljännes omakoti- ja paritaloista²) ja 190 000 kesämökkiä (noin 40 % kesämökeistä³) sekä asuvan noin puoli miljoonaa suomalaista (vajaa 10 % koko väestöstä). Esimerkiksi uusia kesämökkejä, joista iso osa sijoittunee yksityisteiden varrelle, rakennetaan Suomessa vajaa 2 000 vuodessa.⁴ Edellä kuvailtuun perustuen sääntelytaakan keventäminen vaikuttaa todennäköisesti merkittävään osaan maahan kaivettavista kiinteistökohtaisista sähkö- ja verkkoyhteysliittymistä. Matkaviestinverkkojen tukiasemien tarkasta määrästä ja sijainneista ei ole käytettävissä julkisia tietoja. Vuonna 2023 Suomessa arvioitiin olevan noin 24 000 matkaviestinverkkojen tukiasemaa⁵, jotka jakautuvat kiinteistö- ja mastotukiasemiin. Todennäköisesti moni tukiasemista sijaitsee yksityisteiden varsilla.

Tiekuntiin kohdistuvat taloudelliset vaikutukset ovat pitkälti myös tieosakkaisiin kohdistuvia taloudellisia vaikutuksia, koska valtaosa tiekuntien kustannusten kattamiseksi kerättävistä maksuista tulee tieosakkaiden suorittamista tiemaksuista. Esityksessä ehdotetut muutokset eivät merkittävästi vaikuttaisi tienpidosta tieosakkaille tai muille tienkäyttäjille johtuviin kustannuksiin, sillä tiemaksuja, käyttömaksuja tai yksityistieavustuksia koskeviin säännöksiin ei esitetä muutoksia. Kuitenkin se, että jatkossa tiekunnan asiakirjat olisivat paremmin saatavilla sähköisesti, voi tuoda tieosakkaille kustannussäästöjä, kun asiakirjoja tarkastellakseen ei tarvitse matkustaa toiselle paikkakunnalle. Mahdollisten kustannussäästöjen määrällinen arviointi ei ole kuitenkaan mahdollista, koska pelkästään asiakirjojen tarkasteluun tehtyjen matkojen määrästä ja pituuksista ei ole olemassa tilastotietoja. Esimerkinomaisesti henkilöautolla tehty 100 km matka aiheuttaa laskennallisesti keskimäärin noin 55 euron kokonaiskustannukset ajoneuvon käytöstä⁶, joten muutoksella voi olla merkitystä yksittäisille osakkaille. Toisaalta se, että tiekunnan kokouskutsun liitteenä olevien asiakirjojen ja kokouksen pöytäkirjan sekä tiekunnan toimielimen kokousten pöytäkirjojen lähettämisestä postitse saataisiin periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu, voi aiheuttaa vähäisiä lisäkustannuksia niille tieosakkaille, jotka haluavat mainitut asiakirjat itselleen paperisena. Tie kuntien hallinnollinen taakka voi kevenyä, jos se päättää pitää kokouskutsun liitteenä olevat asiakirjat ja toimielimen pöytäkirjat nähtävillä sähköisesti verkkosivuilla jonkun fyysisen paikan asemesta. Tie kuntien hallinnollista taakkaa voi vähentää myös se, jos vaikutuksiltaan vähäiset paikalliset sähkö- ja tietoliikennejohtohankkeet eivät enää voi päätyä tiekunnan kokouksen päätöksentekoon. Toisaalta tiekunnan hallinnollista työtä voi lisätä se, jos kovin moni tieosakas haluaa kokouskutsun liitteenä olevat asiakirjat lähetettäväksi itselleen sen sijaan, että tarkastelisi niitä esimerkiksi tiekunnan verkkosivuilla. Hallinnollisen taakan mahdollisen vähenemisen kokonaismäärästä ei kuitenkaan mahdollista laatia arviota, koska lopputulos riippuu pitkälti yksittäisten tiekuntien ja tieosakkaiden toimintatavoista.

Ehdotetulla verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007, *veroulosottolaki*) mukaisen perustevelituksen käyttömahdollisuuden poistollakaan ei arvioida olevan merkittävää taloudellista vaikutusta tieosakkaisiin tai muihin tienkäyttäjiin. Perustevelitus virheellisesti maksuunpannusta tiemaksusta hallinto-oikeudessa aiheuttaa pienemmän kuluriskin kuin yksityistielain 65 §:n mukainen moitekanne käräjäoikeuteen, mutta perustevelitusmahdollisuutta ei ole uuden yksityistielain voimassaoloaikana juuri käytetty eli

² <https://stat.fi/fi/tilastot/tietoa-teemoittain/suomi-lukuina/asuminen-ja-rakentaminen>

³ <https://stat.fi/fi/julkaisu/cm1iv7skca3qa07w7pm1c08o5>

⁴ <https://www.syke.fi/fi/tietoa-meista/uutiset/pandemiavuosien-mokkibuumi-ohi>

⁵ <https://www.traficom.fi/files/media/publication/Mastomarkkinaselvitysraportti%202023.pdf>

⁶ Verottajan kilometrikorvaus on vuodelle 2026 55 senttiä kilometriltä omalla autolla tehdyille työmatkoille: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/paatokset/47405/verohallinnon-paatos-verovapaista-matkakustannusten-korvauksista-vuonna-2026/#kilometrikorvaukset>

käytännössä muutos nykytilaan ei ole merkittävä. Tällä hetkellä oikeudenkäyntimaksu riita-asian käsittelystä, jossa sovinto on sallittu, on käräjäoikeudessa, hovioikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa kussakin 610 euroa. Oikeudenkäyntimaksu muodostaa kuitenkin tavallisesti vain pienen osan riita-asian asianosaisten oikeudenkäyntikuluista. Sen lisäksi maksettavaksi voi tulla todistelukustannukset, asianosaiskulut sekä asianajopalkkio, jolloin oikeudenkäynnin kokonaiskustannukset voivat nousta useisiin tuhansiin euroihin. Oikeusapulain (257/2002) nojalla oikeusapua voidaan myöntää sille, joka tarvitsee asiantuntevaa apua oikeudellisessa asiassa eikä taloudellisen asemansa vuoksi kykene itse suorittamaan sen hoitamisen vaatimia menoja.

4.2.2 Viranomaisvaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan olennaisia vaikutuksia viranomaisten työtaakkaan tai käsittelyaikoihin. Yksityistietoimituksen toimivallan laajentaminen laittomasti asetetun sulkulaitteen poistamiseen voi vaikuttaa toimitusten sisältöön ja mahdollisesti jonkin verran lisätä toimitushakemuksia Maanmittauslaitokselle, mutta määrällisesti asiaa on vaikea arvioida etukäteen. Samaan aikaan selkeä viranomaispäätos voi vähentää poliisilta virka-avun saamiseen liittyviä epäselvyyksiä. Rataverkon haltijan eli Väyläviraston näkökulmasta keskeisin vaikutus on ratalain ja yksityistielain sääntelyn soveltamisen selkeytyminen.

4.2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin

Esityksellä ei olisi merkittäviä vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen, sillä ehdotuksissa on pääosin kyse nykysääntelyn täsmentämisestä ja selkeyttämisestä.

Esityksen ehdotuksilla, jotka liittyvät tieosakkaan tiedonsaantioikeuksiin, olisi myönteistä vaikutusta tieosakkaiden oikeusturvan toteutumiseen. Esityksen mukaan tieosakkaalla olisi jatkossa aiempaa helpompi pääsy joihinkin tiekunnan ja sen toimielimen asiakirjoihin, kuten esimerkiksi pöytäkirjoihin. Kun tieosakkaalla on tieto esimerkiksi siitä, mitä kokouksessa on päätetty, hänellä on paremmat mahdollisuudet myös käyttää muutoksenhakuoikeuttaan. Myös tiekunnan päätöksentekomenettelyihin liittyvät ehdotukset edistäisivät osaltaan tieosakkaan oikeusturvan toteutumista. Tiekunnan perustaminen tieosakkaiden toimesta edellyttäisi kokouksessa edustettujen osakkaiden yksimielistä päätöstä, ja tiekunta voisi tehdä tien tai tienosan erottamista tiekunnan tiestä koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan tienosan tieosakkaat antavat siihen suostumuksensa. Sekä tiekunnan perustamisessa että tien erottamisessa on kyse tieosakkaiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin merkittävästi vaikuttavasta päätöksestä.

Veroulosottolain mukaisen perustevalituksen käyttömahdollisuuden poissulkemisella tiemaksujen osalta saattaisi olla myönteisiä vaikutuksia tieosakkaan tai muun tienkäyttäjän oikeusturvaan, mutta ehdotuksella voi olla myös ristikkäisiä vaikutuksia. Oikeudenkäyntikulut ovat jatkuvasti nousseet, minkä on arvioitu johtaneen siihen, että riita-asian oikeudenkäynnistä aiheutuu usein niin suuri taloudellinen riski, että siihen ei uskalleta ryhtyä. Oikeusministeriön vuonna 2021 laatiman arviomuiston mukaan ihmisten pääsy oikeuksiinsa voi vaarantua, jos he eivät uskalla saattaa asioitaan tuomioistuimen ratkaistavaksi silloinkaan, kun heidän vaatimuksensa olisivat todennäköisesti perusteltuja. Kuluriski ei vaikuta riidan osapuoliin yhdenvertaisesti, sillä korkea oikeudenkäyntikuluriski on pienempi ongelma riidan taloudellisesti vahvemmalle osapuolelle, jolla on riitatilanteessa vähävaraista paremmat edellytykset saattaa asia tuomioistuimen ratkaistavaksi. Varakkaammalla osapuolella on myös mahdollisuus painostaa oikeudenkäyntikuluriskin avulla vastapuoltaan sovintoon silloinkin,

kun hän saattaisi hävitä asian tuomioistuimessa.⁷ Yksityistielain 65 §:n mukaista moitekanetta käräjäoikeuteen käyttämällä lopullinen oikeustila määräytyisi kuitenkin todennäköisesti paljon nopeammin kuin hallinto-oikeuslinjalla perustevalituksen kautta. Moitekanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä, ja käräjäoikeuden käsittelyprosessi käynnistyy heti kanteen nostamisen jälkeen. Hallinto-oikeuteen tehtävässä perustevalituksessa prosessin käynnistyminen puolestaan riippuu siitä, milloin asia pannaan vireille ulosottoviranomaisessa. Julkinen saatava vanhentuu veroulosottolain 20 §:n mukaan viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu, ja muussa tapauksessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on erääntynyt. Tiesakkaan kannalta epäselvä oikeustila saattaa näin säilyä pidempään riippuen siitä, miten tiekunta päättää laittaa tiemaksuja täytäntöönpanoon. Toisaalta käräjäoikeuslinja voisi tosiasiaa jopa hieman hidastaa maksujen täytäntöönpanoa. Jos tiemaksun täytäntöönpano laitetaan vireille ulosottoviranomaisessa ja päätöksestä nostetaan myös moitekanne käräjäoikeudessa, ulosottoviranomainen voi jäädä odottamaan käräjäoikeuden ratkaisua, koska asia on edelleen riidanalainen. Käytännössä ehdotettu muutos ei vaikuttaisi nykytilaan, sillä veroulosottolain 9 §:n mukaisia perustevalituksia ei ole juuri tehty yksityistielain mukaisista tiemaksuista ja käyttömaksuista. Hallinto-oikeuksilta saatujen tietojen mukaan uuden yksityistielain voimassaoloaikana tällaisia ratkaisuja on annettu ainoastaan yksi. Tiekuunnan päätökseen kohdistuvia moitekanteita on ratkaistu yksityistielain voimassaoloaikana (tiedot syyskuuhun 2025 asti) yhteensä 80. Keskimääräinen käsittelyaika on vaihdellut käräjäoikeuksittain 29,9 kuukaudesta 3,1 kuukauteen.

Esityksellä ei olisi merkittäviä vaikutuksia omaisuudensuojan toteutumiseen. Tiealueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa kasvillisuutta ja muita esteitä, ja näkemä- ja suoja-alueelta puolestaan saisi tieoikeuden nojalla poistaa näkemää haittaavaa tai muutoin liikenneturvallisuuksiin vaarantavaa kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä. Tämä ei käytännössä olisi olennainen muutos omaisuudensuojan nykytilaan, sillä kun kiinteistöä rasittaa tieoikeus on kiinteistönomistaja jo menettänyt aluetta koskevan määräysvallan tieoikeuden haltijoille. Ehdotuksella täsmennettäisiin ja selvennettäisiin voimassa olevaa sääntelyä mitä tulee kasvillisuuden ja muiden esteiden poistamiseen alueelta, jonka tieoikeus kattaa.

Näkemä- ja suoja-alueita koskevilla ehdotuksilla ei myöskään olisi olennaisia vaikutuksia ympäristöön tai luonnon monimuotoisuuteen, sillä tieoikeutta ei alun perinkään saa perustaa, jos tien tekemisestä voisi aiheutua huomattavaa luonnon turmeltumista tai ympäristön kulttuuriarvojen vähentymistä. Niin yksityistietoimituksessa kuin tienpidossakin on noudatettava luonnonsuojelulakia.

Vaikutukset ihmisryhmiin

Esityksellä olisi välillistä myönteistä vaikutusta eri ihmisryhmien yhdenvertaisiin liikkumismahdollisuuksiin ja osallistumiseen yhteiskuntaan. Erityisesti esityksellä vaikutettaisiin myönteisesti maaseudulla ja harvaan asutuilla seuduilla asuvien ja toimivien henkilöiden asemaan ja liikkumismahdollisuuksiin. Ehdotusten tavoitteena on osaltaan edistää tiekuntien aktiivista toimintaa ja tienpidon tehokasta järjestämistä. Yksityistienpidon sujuvoittaminen ja tehostaminen osaltaan turvaa koulukuljetusten, vanhustalveluiden sekä muiden kotona annettavien sosiaali- ja terveystalvelujen turvallista ja sujuvaa kulkemista myös yksityisteillä asuvien henkilöiden luokse ja siten palvelujen saavutettavuutta. Yksityisteiden

⁷ Arviomuistio: Oikeudenkäyntikulut riita-asioissa. Oikeusministeriön julkaisuja 2021:16, s. 39, 41.
[Oikeudenkäyntikulut riita-asioissa : Arviomuistio.](#)

kunnolla on vaikutuksia myös kiireelliseen hätäkeskustoimintaan, poliisi- ja pelastustoimintaan sekä ensihoidon toteuttamiseen, jotka ovat tärkeitä niin yksityisteillä olevalle asutukselle kuin elinkeinotoiminnalle.

Vaikutukset liikenneturvallisuuteen

Esityksellä olisi sekä välittömiä että välillisiä myönteisiä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen. Ehdotettu täsmennys näkemä- ja suoja-alueita koskevaan sääntelyyn vaikuttaisi liikenneturvallisuuteen suoraan, kun tieosakkaille olisi selvempää, mitä tiealueelta saisi liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa poistaa. Tieosakkaiden mahdollisimman laajaa ja aktiivista osallistumista päätöksentekoon eli esimerkiksi tiekunnan kokouksen koollekutsumiseen liittyviä menettelyjä selkeyttävä sääntely samoin kuin tieosakkaan tiedonsaantioikeuksia vahvistava sääntely edistävä tienpidon tehokasta järjestämistä ja siten puolestaan vaikuttavat välillisesti liikenneturvallisuuteen. Radanpidon ja rautatieliikenteen turvallisuuteen puolestaan vaikuttaa myönteisesti, jos rataverkon haltija sopii johtojen ja laitteiden sijoittamisesta rautatiealueelle myös silloin, kun rautatiealueelle on perustettu yksityistielain mukainen tieoikeus. Mahdollisuus asettaa esimerkiksi painorajoituksen ilmaiseva liikenteenohjauslaite tielle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi edistäisi tien kunnossa pitämistä ja siten myös turvallista liikkumista tiellä.

On kuitenkin huomioitava, että yksittäisten tieosuuksien tai vaikka risteysten liikenneturvallisuus toteutuu myös useiden yksityistielainsäädännön ulkopuolella olevien tekijöiden yhteisvaikutuksen tuloksena.

Vaikutukset tietoyhteiskuntaan ja tietosuojaan

Esityksellä pyritään edelleen sujuvoittamaan sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamiseen säädettyä menettelyä yksityisteiden varrella. Tämä edistäisi viestintäverkkojen rakentamista, laajakaistan saatavuutta ja digitaalisen infrastruktuurin kehittämistä erityisesti maan harvaan asutuilla alueilla ja siten sillä olisi myös myönteisiä maaseutuvaikutuksia.

Tieosakkaan tiedonsaantioikeuksiin liittyvillä ehdotuksilla ei ole tunnistettu olevan merkittäviä tietosuojavaikutuksia. Sähköisen yhteydenpidon mahdollistaminen voi parantaa tieosakkaiden tietosuojaa, kun tiekunnille ei yleensä tarvitse ilmoittaa asuinpaikan paljastavaa osoitetietoa. Tiekunnan oman tien varressa asuvien osoite on tiedossa, mutta esimerkiksi loma-asuntojen ja metsäpalstojen osalta tieosakas voi pitää tiedon halutessaan salassa tiekunnalta. Osaksluettelon tarkoituksena on listata kiinteistöt (kiinteistötunnukset ja mahdollisesti tilojen nimet) sekä kiinteistön yhteystiedot eli yleensä omistusoikeuden haltijana olevan henkilön tai yhteisön nimi ja yhteystiedot. Kiinteistöjen omistajatiedot ovat julkisia ja kuka tahansa saa tiedon niistä Maanmittauslaitokselta tai ammattilaisten käyttämästä kiinteistötietojärjestelmän tietopalvelusta. Tieyksikkölaskelma ja maksuunpanoluettelo ovat tieosakkaille julkisia, ja niistä jo ilmenee kunkin osakaskiinteistön omistajan nimi.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Vaihtoehtona 5 §:n 3 momenttiin ehdotetulle muutokselle, jonka mukaan tiealueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa kasvillisuutta ja muita esteitä ja näkemä- ja suoja-alueelta näkemää haittaavaa tai muutoin liikenneturvallisuutta vaarantavaa kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä, valmistelussa harkittiin nykytilan pitämistä siltä osin, että näkemä- ja suoja-alueelta poistaa saisi vain luonnontilaista kasvillisuutta. Tiekunta tai tieosakkaat eivät siis saisi poistaa sellaista

istutettua kasvillisuutta, jota on kasvanut tai istutettu tieoikeuden alueelle tietöimituksen jälkeen, tai jota ei jostain syystä ole poistettu tien rakentamisen yhteydessä. Tämä katsottiin kuitenkin näkemä- ja suoja-alueen tarkoituksen vastaiseksi. Yksityistiehen kuuluvaksi voidaan määrätä näkemä- ja suoja-alue, jos se liikenneturvallisuuden vuoksi on tärkeää eikä millegään kiinteistölle aiheudu huomattavaa haittaa. Liikenneturvallisuuden tai näkemän kannalta ei ole merkitystä, onko sitä vaarantava kasvillisuus istutettua vai luonnonvaraista.

Osana tiemaksun ja käyttömaksun perintää koskevan 42 §:n muuttamista valmistelussa tarkasteltiin myös tiemaksujen ja käyttömaksujen suoraa ulosottokelpoisuutta. Yhtenä vaihtoehtona tarkastelussa oli, että siitä luovuttaisiin ja perintäasiat ohjattaisiin käräjäoikeuksiin käsiteltäväksi siviilioikeudellisina velkomusasioina, jossa kanteeseen annettu käräjäoikeuden päätös muodostaisi ulosottoperusteen. Tällä ratkaisuvaihtoehdolla katsottiin kuitenkin olevan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia tehokkaan tienpidon edellytyksiin. Suoraa ulosottokelpoisuutta on pidetty tieosakkaiden maksuhalukkuuteen vahvasti vaikuttavana tekijänä, ja sen poistamisen riskinä nähtiin, että tiemaksut jäisivät yhä useammin saamatta. Tämä vaikuttaisi suoraan tiekuntien toimintaedellytyksiin ja tienpidon mahdollisuuksiin. Lisäksi jos ulosottoperuste olisi haettava käräjäoikeudesta, se lisäisi tiekuntien kustannuksia entisestään.

Valmistelussa vaihtoehtona oli myös perustevalituksen käyttömahdollisuuden säilyttäminen ja virheelliseen tiemaksun maksuunpanoon liittyvän muutoksenhaun ohjaaminen yksiselitteisesti hallintotuomioistuimiin. Yksityistieihin liittyvät asiat vaativat usein kiinteistöasioiden erityisosaamista, ja toisin kuin yksityistielain 65 §:n mukaisessa moitekanteessa käräjäoikeuteen, hallinto-oikeuden päätöksenteossa ei olisi käytössä maaoikeusinsinöörin asiantuntemusta. Muutoksenhaku kohdistuu usein tiekunnan päätöksen kokonaisuuteen, josta saattaa myös olla vaikea erottaa tieyksiköintiin ja tiemaksun määräytymiseen liittyviä asioita. Muutoksenhaun jakautuminen kahteen eri linjaan voisikin olla asian tehokkaan käsittelyn kannalta ongelmallista.

Tieosakkaiden tiedonsaantioikeuksiin liittyen vaihtoehtoina valmistelussa harkittiin sitä, että tiekunnan asiakirjat voisivat olla tieosakkaille ainoastaan sähköisesti saatavilla, esimerkiksi tiekunnan verkkopalvelussa. Esimerkiksi vuosikokouksen pöytäkirjaa liitteineen ei siis tarvitsisi pyynnöstä postittaa tieosakkaalle. Tämä ratkaisu saattaisi kuitenkin jättää tietyt tieosakasryhmät, kuten iäkkäät henkilöt, tiedonsaannin ja päätöksenteon ulkopuolelle, joten tästä vaihtoehdosta luovuttiin valmistelussa.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Suomalainen yhdyskuntarakenne eroaa useimmista muista Euroopan maista. Suomi on pinta-alaltaan laaja ja harvaan asuttu maa, ja yksityisteiden merkitys on siksi Suomessa suurempi kuin monessa muussa maassa. Esimerkiksi Saksassa yksityisiä teitä koskevia erityislakeja ei ole. Osavaltioiden katu- ja tielakien lisäksi yksityisiä teitä koskee ennen kaikkea Saksan siviililakikirja (*Bürgerliches Gesetzbuch, BGB*).

Suomalaisia oloja lähimpänä on Ruotsi, jossa on Suomen tavoin laaja yksityistieverkosto. Ruotsissa tärkeimmät yksityisteitä koskevat säädökset ovat laki yhteisistä rakennelmista (*anläggningslagen* (1973:1149)) sekä laki yhteisten alueiden hallinnosta (*lagen om förvaltning av samfälligheter* (1973:1150)).

Yksityiset tiet ovat ruotsalaisessa oikeudessa laissa yhteisistä rakennelmista tarkoitettuja yhteisrakennelmia. Ne perustetaan maanmittaustoimituksessa. Yhteisrakennelman vaatima alue luovutetaan joko rasiin luontoisella oikeudella tai omistusoikeudella, jolloin

yhteisrakennelman osakkaat tulevat myös alueen yhteisomistajiksi. Osakkuus yhteisrakennelmaan ei ole henkilökohtaista vaan sidoksissa kiinteistöön. Aluetta voidaan luovuttaa niin yhteisrakennelmaan osakkaaksi tulevilta kiinteistöiltä kuin muiltakin kiinteistöiltä. Luovutuksesta voidaan määrätä korvaus.

Yksityistä tietä hallinnoidaan joko ilman järjestäytymistä suoraan osakkaiden toimesta (osakaskuntahallinto, *delägarförvaltning*) tai tien hallinnointia varten perustetun yhteisalueyhdistyksen (*samfällighetsförening*) kautta. Järjestäytymättömässä osakaskuntahallinnossa päätökset on tehtävä yksimielisinä, ja jos yksimielisyyttä ei saavuteta, voi maamittauslaitos tai sen määräämä taho osakkaan hakemuksesta järjestää kokouksen asian ratkaisemiseksi. Kokouksessa äänimäärät lasketaan kuten yhteisalueyhdistyksessä. Olosuhteiden niin vaatiessa voidaan kokouksessa määrätä yhteisalueyhdistys perustettavaksi.

Yhteisalueyhdistys perustetaan osakkaiden kokouksessa asettamalla yhdistykselle säännöt ja hallitus. Yhdistys on juridinen henkilö, joka voi olla oikeuksien ja velvollisuuksien haltija ja tehdä tehtäviinsä liittyviä sitoumuksia. Yhteisrakennelman perustamistoimituksessa perustetaan useimmiten myös yhteisalueyhdistys hoitamaan yhteisrakennelman hallintoa. Yhteisrakennelman osakkaat ovat yhteisalueyhdistyksen jäseniä automaattisesti, jos rakennelman hoitamiseksi on perustettu yhdistys. Maanmittauslaitos (*Lantmäteriet*) pitää rekisteriä yhteisalueyhdistyksistä.

Johtoja voidaan Ruotsissa sijoittaa maahan joko omistajan ja verkkotoimijan välillä tehtävän sopimuksen nojalla taikka maanmittauslaitoksen päätöksellä perustaa rasitteen luontoinen johto-oikeus (*ledningsrätt*) tarvittavaan alueeseen erityisessä maanmittaustoimituksessa. Omistajalla tai yksityisten teiden tapauksessa joko osakaskuntahallinnolla tai yhteisalueyhdistyksellä on oikeus johtojen sijoittamisesta aiheutuvien vahinkojen korvaukseen. Vaikka yksityisen tien käyttämä alue yleensä on useampaan kiinteistöön kuuluvaa omaisuutta, päätökset alueen käyttämisestä muihinkin tarkoituksiin kuin tienpitoon tehdään yhteisalueen hallinnointia koskevien säännösten mukaisesti. Jos hallintoa varten on perustettu yhteisalueyhdistys, voi yhdistys päättää esimerkiksi johtojen sijoittamisesta tien alueelle.

Yhteisalueyhdistyksen päätöstä voi moittia nostamalla kanteen maa- ja ympäristötuomioistuimessa, sillä perusteella, että päätös on syntynyt lain tai yhdistyksen sääntöjen vastaisesti. Myös järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen päätökseen tyytymätön voi nostaa kanteen muita osakkaita vastaan maa- ja ympäristötuomioistumisessa.

Ruotsin lainsäädäntö ei sisällä suoria määräyksiä suoja- ja näkemäalueista yksityisteillä, mutta yleisiä teitä koskevan tielain säännöksiä voidaan kuitenkin määrätä sovellettavaksi, esimerkiksi 12 metrin rakennuskielto. Viranomaisella on toimivalta valvoa ja määrätä toimenpiteitä tarpeen mukaan. Osa toimenpiteistä voi liittyä liikenneturvallisuuteen ja suoja- sekä näkemäalueisiin.

6 Lausuntopalaute

6.1 Johdanto

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoa yhteensä 398 taholta. Joukkoon sisältyi lähes kaikki ministeriöt, valtion viranomaisia, etujärjestöjä, Ahvenanmaan maakuntahallitus sekä kaikki Manner-Suomen kunnat ja hyvinvointialueet. Lausuntopyynnössä pyydettiin ottamaan kantaa esitysluonnoksessa ehdotettuihin säännösmuutoksiin sekä vaikutustenarviointiin. Lisäksi Muut huomiot -kohdassa sai antaa vapaasti palautetta.

Lausuntonsa antoi 62 tahoa: oikeusministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Ahvenanmaan maakuntahallitus, Liikenne- ja viestintävirasto, Väylävirasto, Maanmittauslaitos, Elinvoimakeskus, Rajavartiolaitos, Tuomioistuinvirasto, eduskunnan oikeusasiamies, Korkein hallinto-oikeus, Oulun käräjäoikeus, Turun hallinto-oikeus, Helsingin hallinto-oikeus, Kanta-Hämeen hallinto-oikeus, Metsähallitus, Saaristoasiain neuvottelukunta SANK, Suomen metsäkeskus, Liikenneturva, Suomen kuntaliitto ry, Suomen Tieyhdistys ry, Suomen Tieisännöitsijät ry, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Metsäteollisuus ry, Logistiikkayritysten Liitto ry, Suomen kuljetus ja logistiikka SKAL ry, Energiateollisuus ry, Sahateollisuus ry, Suomen Omakotiliitto ry, Maaseutupolitiikan MaalleKo-verkosto, Keskustan Savitaipaleen kuntayhdistys ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f, Finlands öar – Suomen saaret ry, Suomen Kylät ry, Suomen Seutuverkot ry, FiCom ry, ITS Finland ry, Suomen Yrittäjät ry, Suomen Asianajajat ry, Helsingin kaupunki, Hämeenlinnan kaupunki, Lappeenrannan kaupunki, Vaasan kaupunki, Savonlinnan kaupunki, Salon kaupunki, Tornion kaupunki, Tervolan kunta, Hollolan kunta, Rautjärven kunta, Kangasniemen kunta, Keminmaan kunta, Juvan kunta, Rääkkylän kunta, Janakkalan kunta, Mustasaaren kunta, kolme yksityishenkilöä ja Pilvijärven yksityistien tiekunta.

Edellä mainituista tahoista yhdeksän eli puolustusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, eduskunnan oikeusasiamies, Tuomioistuinvirasto, Turun hallinto-oikeus, Helsingin hallinto-oikeus, Kanta-Hämeen hallinto-oikeus, Suomen Asianajajat ry sekä Hollolan kunta ilmoitti, ettei heillä ole lausuttavaa esitysluonnoksesta.

Lausunnonantajat pitivät esitysluonnoksessa ehdotettuja muutoksia yleisesti kannatettavina, tarpeellisina, perusteltuina ja oikeustilaa selventävinä, ja kokonaisuutena esitysluonnokseen suhtauduttiin myönteisesti. Esityksen keskeisiä tavoitteita kannatettiin laajasti. Muutosehdotusten katsottiin vastaavan melko hyvin käytännössä havaittuihin ongelmiin tiekuntien hallinnossa ja yksityistien ylläpidossa. Esityksen vaikutustenarviointeihin otettiin melko vähän kantaa, mutta niitä pidettiin pääosin hyvinä ja realistisina.

Lausunnoissa tuotiin myös esiin joitain täsmennys- ja kehittämistarpeita, jotka koskivat muun muassa sääntelyn tarkkarajaisuutta, eri toimijoiden vastuukysymyksiä, tietosuoja- ja muutosten käytännön toimivuutta. Jotkut lausunnonantajat toivat myös esiin yleisellä tasolla huolensa yksityistien rahoituksesta ja korjausvelasta. Joidenkin lausujien palaute keskittyi kokonaan yksityistielossien rahoitukseen.

6.2 Ministeriöt

Ministeriöiden lausunnoissa esityksen yleisiä tavoitteita pidettiin kannatettavina ja perusteltuina, mutta tiettyjen täsmennysten ja uudelleenharkinnan katsottiin olevan jatkovalmistelussa tarpeen. Oikeusministeriö kiinnitti huomiota siihen, että ehdotettu osakasluettelon pitämistä koskeva 50 a §:n sääntely jättäisi tiekunnan toimielimelle osittain harkintavaltaa henkilötietojen käsittelyn suhteen, ja ehdotuksen oikeusperustaa olisi siltä osin täsmennettävä jatkovalmistelussa. Ministeriö katsoi, että tiedonsaantioikeutta koskevaa sääntelyä tulisi rajata siten, ettei se ulotu tarpeettomasti laajempaan tietosisältöön kuin on perusteltua. Oikeusministeriö kehotti myös huomioimaan, että perustuslakivaliokunta on edellyttänyt henkilötietojen käsittelystä säätämisen rajoittamista välttämättömään tietosuoja-asetuksen salliman liikkumavaran puitteissa ja tämä tulisi perustella esityksessä. Myös tietosuoja- ja oikeudelliset roolit olisi tunnistettava ja täydennettävä perusteluihin.

Sisäministeriö kannatti 5 §:ään ehdotettua muutosta.

Maa- ja metsätalousministeriö piti kannatettavana, että tiekunnan kokouskutsut voitaisiin toimittaa sähköpostitse ja että tiekuntien kokousten asiakirjat olisivat sähköisesti saatavilla. Tämä edistäisi nykyaikaista tiedonsaantia. Maa- ja metsätalousministeriö muistutti, että yksityistielain voimassa oleva 18 §:n sääntely perustuu ajatukseen siitä, että rakentamiseen liittyvän luvan pääsääntöinen käsittelijä on kunnan rakennusvalvontaviranomainen, ja asia voidaan vain tarkoituksenmukaisuussyistä ja poikkeuksellisesti käsitellä yksityistietoimituksen yhteydessä. Ministeriö myös katsoi, että 71 §:ään ehdotettu muutos ei välttämättä parantaisi tieoikeuden haltijoiden asemaa oikeutensa käyttäjinä, koska sulkulaitteen poistaminen saattaisi jatkossakin edellyttää poliisin virka-apua. Maa- ja metsätalousministeriö korosti, että 80 §:ään ehdotetussa yksityistietoimituksen välirekisteröintiä koskevassa muutoksessa on kyse systeemisestä asiasta, jota tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä pistemäisesti erityislainsäädäntöä muuttamalla.

6.3 Viranomaiset ja muu valtionhallinto

Valtion viranomaiset suhtautuivat esitykseen pääosin myönteisesti. Muutosten katsottiin selkeyttävän oikeustilaa, parantavan tiedonkulkua ja sujuvoittavan toimintatapoja.

Maanmittauslaitos kannatti kaikkia ehdotettuja muutoksia.

Elinvoimakeskusten yhteisessä lausunnossa katsottiin, että ehdotetut muutokset ovat selkeitä ja hyvin perusteltuja, mutta pidettiin huonona, että lain 7 §:ää (Tieosakkaaksi velvoittaminen) ei ole esitetty muutettavaksi eikä kuntaa siten voitaisi jatkossakaan velvoittaa tiekunnan osakkaaksi valtion tavoin. Samoin Elinvoimakeskus piti huonona, että esityksessä ei ole esitetty muutettavaksi yksityistielain 13 §:n mukaista kadunpitovelvollisuuden arviointia.

Metsähallitus ja Suomen Metsäkeskus kannattivat kaikkia muutosehdotuksia ja pitivät niitä perusteltuina. Metsäkeskuksen mukaan muutokset selkeyttävät voimassa olevaa yksityistielakia monelta osin. Liikenne- ja viestintävirasto piti muutosehdotuksia perusteltuina ja oikeustilaa selventävinä. Muutokset parantaisivat myös tiedonkulkua sekä sujuvoittaisivat nykyisiä toimintatapoja.

Väylävirasto toi lausunnossaan esiin tarpeen yhteensovittaa ja selkeyttää ratalain ja yksityistielain sääntelyä johtojen ja kaapeleiden sijoittamisessa. Väyläviraston mukaan yksityistien tienpitäjän suostumus ei ole ratalain 36 §:n 4 momentin mukainen muuhun lakiin perustuva sijoitusoikeus, joka ohittaisi kyseisen säännöksen mukaisen sopimuksen sijoittamisesta ja rautatiealueella työskentelystä. Väylävirasto katsoi, että toimittaessa rautatiealueella tulisi aina edellyttää ratalain 36 §:n mukaista sopimusta (sijoittaminen ja työskentely), huolimatta siitä, että hanke saattaa edellyttää myös yksityistielain mukaisen suostumuksen tienpitäjältä. Tällä varmistettaisiin rautatiehen ja sillä liikennöintiin liittyvien turvallisuus- ja muiden näkökohtien huomioon ottaminen laitteen sijoittamisessa.

Liikenneturva piti erityisen tärkeinä liikenneturvallisuutta koskevia muutoksia, kuten mahdollisuutta poistaa liikenneturvallisuutta vaarantavia esteitä sekä selkeyttää sulkulaitteiden poistamista koskevaa sääntelyä. Näiden katsottiin parantavan mahdollisuuksia ennakoivaan liikenneturvallisuustyöhön. Liikenneturva, kuten useat muutkin lausijat, ehdotti lausunnossaan, että lain 25 §:ssä tulisi nimenomaisesti säätää mahdollisuudesta käyttää liikenteenohjauslaitteita myös tien suojaamiseen ja tielle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseen, esimerkiksi painorajoitusten asettamisen mahdollistamiseksi kelirikkoaikoina.

Ahvenanmaan maakuntahallitus huomautti lausunnossaan, että valtakunnan ja Ahvenanmaan välinen toimivallan jako yksityisteiden osalta tulisi kuvata hallituksen esityksessä.

Maakuntahallitus totesi, että toimivallan jaossa on otettava huomioon valtakunnan ja Ahvenanmaan nykyinen suhde.

6.4 Tuomioistuimet

Tuomioistuinten lausunnot olivat suppeita. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu KHO 2022:54 on huomioitu asianmukaisesti yksityistielain 42 §:n muutosehdotuksessa. Oulun kärjäoikeus totesi, että esityksen ehdotukset parantaisivat tieosakkaan oikeusturvaa. Sitä, lisääkö tieosakkaan parempi tietoisuus tiekunnan kokousten päätösten sisällöstä muutoksenhakuasioita kärjäoikeuteen vai vähentääkö se niitä, kärjäoikeus piti kuitenkin vaikeana arvioida. Tie kuntien määräämien maksujen suoran ulosottokelpoisuuden säilyttämistä Oulun kärjäoikeus, kuten moni muukin lausuja, piti kannatettavana.

6.5 Kunnat

Lausunnot saatiin 16 kunnalta. Kuntien lausunnoissa esitysluonnosta ja sen muutosehdotuksia pidettiin laajasti kannatettavina, selkeyttävinä ja tarkoituksenmukaisina. Muutosten katsottiin sujuvoittavan tiekuntien hallintoa, vähentävän tulkintaepäselvyyksiä ja siten mahdollisesti myös kuntien hallinnollista taakkaa sekä vahvistavan tieosakkaan tiedonsaantioikeuksia. Sähköisen viestinnän edistämistä sekä tiekunnan asiakirjojen saatavuutta koskevia ehdotuksia pidettiin erityisen tärkeinä. Pidettiin kuitenkin myös olennaisena, että tieosakkaille turvataan edelleen mahdollisuus toimia ilman sähköisiä viestintäkanavia eli paperikopioiden saatavuus on tarpeellinen lisäys sähköisen viestinnän rinnalla. Myös jotain vähäisiä täsmennyksiä ja huolia käytännön toimeenpanosta esitettiin.

Suoria taloudellisia vaikutuksia kunnille ei tunnistettu, mutta välillisesti muutokset voivat kuitenkin edistää yksityisteiden tehokkaampaa ylläpitoa ja siten tukea alueellista liikkumista ja elinkeinotoimintaa.

Lausunnon antaneet kunnat kannattivat yksimielisesti sitä, että valmistelun aikana esillä ollut ajatus laajentaa tieosakkaaksi velvoittamismahdollisuus myös kuntiin ei ole mukana esitysluonnoksessa. Kunnat katsoivat, että yksityistieavustukset, käyttömaksut ja sopimukset toimivat paremmin erilaisissa käytännön tilanteissa kuin pakotettu osakkuus ilman kiinteistönomistusta. Kunnat myös osallistuvat tiekuntien toimintaan tieosakkaana kiinteistöjen omistuksen perusteella.

Useat lausunnon antaneet kunnat ehdottivat, että lain 25 §:ää voisi tarkentaa niin, että liikenteenohjauslaitteen voisi asettaa myös yksityistien suojaamiseksi eli tielle aiheutuvien haittojen ehkäisemistä varten.

6.6 Edunvalvontatahot

Elinkeinoelämän edustajien ja muiden sidosryhmien lausunnoissa esityksen tavoitteita pidettiin laajasti kannatettavina ja ehdotuksia perusteltuina. Erityisesti korostettiin yksityisteiden merkitystä logistiikalle, huoltovarmuudelle sekä maa- ja metsätalouden kuljetuksille, mutta myös esimerkiksi vapaa-ajan asutukselle. Samalla tuotiin esiin yksityistieverkon merkittävä korjausvelka ja tarve pitkäjänteiselle rahoitukselle. Monet järjestöt toivoivat lain 25 §:ää täsmennettävän niin, että liikenteenohjauslaitteiden asettamisen perusteena voisi olla myös tien suojaaminen ja siitä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen. Tämä olisi erityisen tärkeää painorajoitusten osalta, jotka ovat keskeinen keino suojata yksityisteitä kelirikkoaikoina ja estää tien vaurioitumista.

Tiekuntien hallinnon sujuvoittamiseen tähtääviä muutosehdotuksia pidettiin pääosin perusteltuina, mutta käytännön toimijat, kuten tieisännöitsijät, toivat esiin myös huolia hallinnollisen kuormituksen kasvusta sekä ehdotettujen säännösten riittämättömyydestä ja käytännön toimimattomuudesta joiltain osin.

Energiateollisuus ry, FiCom ry, ITS Finland ry ja Suomen Seutuverkot ry kannattivat ehdotusta keventää johtojen maahan sijoittamiseen liittyvää menettelyä. Nykyisen kaltainen prosessi on koettu hitaaksi ja raskaaksi, kun pienetkin muutostyöt ja uusien rakenteiden siirtäminen vaatii aina ison hallinnollisen käsittelyn ja maanomistajien osallistumisen. Tiekuntien kokouksia on harvakseltaan, mikä on hidastuttanut prosesseja. Energiateollisuus ry katsoi, että muutos voisi olla laajempikin ja ehdotetun kevennetyn menettelyn soveltumiskriteerin tulisi olla hankkeen merkittävyys eikä johtotyyppi, jotta muutoksella saadaan aikaan laajemmin tavoitellut hyödyt eli päätöksenteon sujuvoittaminen. Samoin FiCom ehdotti, että kevennetty menettely sidottaisiin hankkeen vähäisiin vaikutuksiin eikä vain siihen, palveleeko johto yhtä kiinteistöä. FiCom ehdotti myös, että järjestäytymättömille yksityisteille luotaisiin nykyistä sujuvampi menettely vähäisten verkko- ja liittymäjohtohankkeiden toteuttamiseen. Hyödyllisinä pidettiin esitysluonnoksen muita muutosehdotuksia, joilla voidaan välillisesti sujuvoittaa verkkojen sijoittamista yksityistiealueille. Tiekunnan osakasluetteloa koskeva sääntely, tieosakkaiden yhteystietojen ylläpitämisvelvollisuus sekä tiedonsaantia koskevat täsmennykset helpottavat käytännössä oikean vastuutahon tunnistamista ja yhteydenpitoa. Tämä vähentää myös viivästyksiä sijoittamishankkeissa. ITS Finland ry:n mukaan erityisen tärkeää on, että sääntely tukee digitaalisen infrastruktuurin ja tietoliikenneyhteyksien rakentamista myös haja-asutusalueilla. Suomen Seutuverkot ry nosti lisäksi esiin, että kun tiekunnan toimielin hallinnoi tietä ja sen kuntoa, käytännössä tehtävän työn jälki tulee myös laadullisesti sellaiseksi, ettei se haittaa tiellä liikkumista.

Saaristoasiain neuvottelukunta ja sen yksityistielossityöryhmä eivät ottaneet lausunnossaan kantaa esityksen sisältöön, vaan toivat esille yksityistielosseja ja -lautoja koskevan sääntelyn riittämättömyyden ja epävarmuuden valtion rahoituksen jatkumisesta. SANKin näkemyksen mukaan yksityistielaisissa ei säädetä yksityistielosseista ja -lautoista riittävän selkeästi ja kattavasti. Finlands Öar FÖSS r.f. ja Keskustan Savitaipaleen kuntayhdistys ry toistivat lausunnoissaan saman huolen.

Kuntaliitto piti erittäin hyvänä, että esillä olleesta ajatuksesta mahdollistaa kunnan velvoittaminen tieosakkaaksi on valmistelussa luovuttu. Kuntaliiton mukaan pakko-osakkuus voisi siirtää painopistettä avustuksista tiemaksuihin, lisätä hallinnollista taakkaa ja heikentää kuntien mahdollisuuksia kohdentaa tuki joustavasti paikallisiin tarpeisiin. Muutoin lakiesitys sisältää Kuntaliiton mukaan useita kannatettavia muutosehdotuksia. Kuntaliitto myös totesi, että käytännön lainsoveltamisen helpottamiseksi voisi olla tarpeen säätää nimenomaisesti myös muutoksenhausta kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätösten osalta ja samalla ottaa kantaa, sovelletaanko niihin hallintolain oikaisuvaatimusmenettelyä.

Suomen Tieyhdistys ry totesi lausunnossaan, että voimassa oleva yksityistielaki on osoittautunut toimivaksi ja nyt esitetyt muutokset ovat tervetulleita lisäyksiä tai tarkennuksia siihen. Erityisesti sähköisen viestinnän käytettävyys ja laajuus tiekuntien hallinnossa on kasvanut voimassa olevan lain kymmenisen vuotta sitten tapahtuneen valmistelun jälkeen ja siihen nyt esitetty luonnos vastaa. Tieyhdistys piti erittäin tärkeänä tiemaksujen suoran ulosottokelpoisuuden säilyttämistä yksityistielaisissa.

Suomen kylät ry totesi, että yksityistielain ajanmukaistaminen ja täsmentäminen esitetyllä tavalla on perusteltua, ja tuki Tieyhdistys ry:n lausuntoa.

Myös Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry yhtyi Suomen Tieyhdistys ry:n lausuntoon. Erityisesti SKAL kannatti laajennusta liikenneturvallisuutta vaarantavien luonnonesteiden raivaamiseen tiealueella. Samoin Logistiikkayritysten liitto ry kannatti 5 §:ään ehdotettua muutosta, joka koskee liikenneturvallisuutta vaarantavien luonnonesteiden raivaamista tiealueella sekä näkemä- ja suoja-alueella. Myös Sahateollisuus ry piti esityksen tavoitteita kannatettavina.

Suomen Yrittäjät ry kannatti esityksen tavoitteita ja katsoi, että esitetyt muutokset ovat tavoitteiden mukaisia ja tarpeellisia. Järjestö katsoi myös, että esityksessä on tunnistettu ehdotusten keskeiset vaikutukset.

Suomen Tieisännöitsijät ry toivoi lausunnossaan tarkennusta joihinkin ehdotuksiin. Tieisännöitsijät ry piti 5 §:n muutosta ehdottoman tarpeellisenä korjauksena, mutta toivoi lisäyksenä mainintaa oikeudesta poistaa myös ”kunnossapitoa häiritsevää” kasvillisuutta. Tämä olisi tärkeää, sillä tiealueella erityisesti puiden oksat aiheuttavat ongelmia kunnossapitokäytölle, ei pelkästään liikenneturvallisuudelle tai näkymälle. Yhdistys kannatti 30 §:n muutosehdotusta, mutta kiinnitti huomiota siihen, että epäselvyyttä pykälän tulkinnassa tulee aiheuttamaan se, mitä tarkoitetaan ”yksittäisillä” kiinteistöillä. Tieisännöitsijät katsoivat, että myös maksumuistutusmaksu ja posti- ynnä muut kulut olisi saatava ulosottokelpoiseksi

Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK ry piti voimassa olevaa yksityistielakia kokonaisuutena toimivana ja katsoi, että esitetyt muutokset ovat pääosin tarpeellisia täsmennyksiä ja ajanmukaistuksia. MTK:n mukaan esitetyt muutokset vahvistavat tiekuntien toimintaedellytyksiä, parantavat yksityistieiden hallintaa ja ylläpidon ennakoitavuutta, tukevat maa- ja metsätalouden kuljetuksia ja huoltovarmuutta. Maanomistajan omaisuudensuoja säilyisi MTK:n mukaan kokonaisuutena hyvällä tasolla, erityisesti yksimielisyys- ja suostumusvaatimusten ansiosta. Svenska lantbruksproducenternas centralförbund r.f. katsoi, että lakiesitys sisältää useita välttämättömiä ja hyvin perusteltuja muutoksia, jotka voivat parantaa lain toimivuutta ja vähentää tarpeetonta hallintoa. Samalla maanomistajien oikeusturva otetaan huomioon, heidän velvollisuuksiaan selvennetään ja tiedonsaanti turvataan, samalla kun sääntely pysyy selkeänä ja ennustettavana.

Omakotiliitto ry kannatti erityisesti ehdotuksia, joilla vahvistetaan tieosakkaiden tiedonsaantioikeuksia, velvoitetaan pitämään ajantasaista osakasluetteloa sekä mahdollistetaan asiakirjojen toimittaminen sähköisesti. Tiedonsaantia ja päätöksentekoa koskevat muutokset parantavat tieosakkaiden oikeusturvaa ja yhdenvertaista kohtelua. Erityisesti vapaa-ajanasukkaiden ja muualla vakituisesti asuvien tieosakkaiden asema vahvistuu, kun asiakirjoihin pääsy ei enää ole sidottu fyysiseen sijaintiin. Omakotiliitto huomautti, että esityksen toimeenpanon yhteydessä on tärkeää huolehtia riittävästä ohjeistuksesta ja neuvonnasta tiekunnille ja tieosakkaille siitä, miten sääntelyä sovelletaan yhtenäisesti ja ristiriidat voidaan ehkäistä ennakolta. Tämä on erityisen tärkeää tilanteissa, joissa muutokset koskevat piha-alueita, johtojen sijoittamista tai tienpidon kustannusten jakautumista.

Yksityishenkilöt kommentoivat muun muassa kuntien velvoittamista tieosakkaaksi, maanomistajan tieosakkuutta ja mahdollisuutta käyttää alueellaan kulkevaa tietä, kokouskutsujen lähettämistä yhteisömuutoksen tilanteissa, lainvoimaisuustodistuksia, tieoikeuden lakkauttamista, liikenneturvallisuutta, tiekunnan perustamista ja oikeusturvakysymyksiä.

Lausuntojen perusteella esitysluonnokseen on tehty joitain muutoksia. Lain 80 §:ään ehdotettu yksityistietoimituksen välirekisteröintiä koskeva muutos on poistettu esityksestä kokonaan. Kiinteistönmuodostamislain ja muiden lakien sisältämää rekisteröintilainsäädännön

kehittämistä on järkevää katsoa yhtenä kokonaisuutena ja huolehtia tässä yhteydessä muuhun lainsäädäntöön sisältyvän rekisteröintiä koskevan sääntelyn yhdenmukaisuudesta. Ehdotetun uuden osakasluettelon pitämistä koskevan 50 a §:n sanamuotoja on täsmennetty paremmin tietosuojasääntelyä vastaavaksi. Lain 89 §:ään on lisätty viittaus EU:n yleiseen tietosuojasetukseen. Lisäksi tiedonsaantioikeuksia koskevien säännösten perusteluja ja säätämisjärjestysjaksoa on täydennetty tietosuojan osalta. Lain 25 §:ään ehdotetaan uutta säännöstä, joka koskisi liikenteenohjauslaitteen asettamista tien suojaamiseksi. Johtojen ja kaapeleiden tiealueelle sijoittamiseen liittyvän muutosehdotuksen sanamuotoa on täsmennetty niin, että kevennetty suostumusmenettely olisi mahdollinen silloin, kun kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä paikallisesta liittymähankkeesta, ja 36 §:n pykälän suhdetta ratalakiin on selvennetty. Ehdotetaan myös uutta 4 a §:ää, joka selkeyttäisi yksityistielautojen- ja lossien asemaa osana yksityistietä ja siten yksityistielain soveltamisalaa. Lain 61 §:ään ehdotettua kuolinpesiä koskeva säännös on laajennettu koskemaan kaikkia muitakin yhteisomistuksia. Paikoin perusteluosion säännöskohtaisia perusteluja ja pääasiallisten vaikutusten arviointia on myös täydennetty.

6.7 Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunnon mukaan yksityistielakia koskevan esitysluonnoksen perusteella saa kohtuullisen käsityksen asian taustasta, tavoitteista ja keskeisistä ehdotuksista. Esitysluonnoksessa kuvataan havainnollisesti yksityistieiden merkitystä ja tunnistetaan useita keskeisiä vaikutuskanavia. Vaikutusten määrällistä suuruusluokkaa, kohdentumista eri toimijaryhmiin ja arvioihin liittyviä epävarmuuksia tulisi arviointineuvoston mukaan kuitenkin kuvata tarkemmin.

Lausunnossa katsottiin, että vaikutuksia eri kohderyhmiin tulisi eritellä tarkemmin ja taloudellisten vaikutusten suuruusluokkaa tulisi konkretisoida. Esityksessä olisi hyvä kuvata tarkemmin, millaisiin oletuksiin vaikutusten vähäisyyttä koskeva arvio perustuu ja kuinka usein ehdotetut muutokset koskisivat tiekuntia, tieosakkaita, yrityksiä ja viranomaisia. Lisäksi oikeusturvavaikutusten arviointia tulisi täydentää erityisesti tiemaksuja koskevan muutoksenhaun osalta. Arviointineuvosto myös katsoi, että viranomaisiin ja muihin julkisiin toimijoihin kohdistuvat vaikutukset tulisi koota yhteen ja arvioida kattavammin. Niin ikään liikenneturvallisuusvaikutuksia, tietoyhteiskuntavaikutuksia sekä maaseutuvaikutuksia tulisi konkretisoida.

Arviointineuvoston lausunnon perusteella esityksen vaikutustenarviointia on näiltä osin täydennetty ja täsmennetty.

7 Säännöskohtaiset perustelut

4 a §. *Yksitystielautat.* Ehdotetaan lisättäväksi lakiin uusi pykälä yksityistielautoista. Pykälässä säädettäisiin, että yksityistiehen kuuluu myös lautta laitureineen ja väylineen. Lautta voi olla ohjausköyden tai sitä korvaavan muun laitteiston avulla ohjattu lautta (lossi) taikka vapaasti ohjailtava lautta (lautta-alus).

Yksitystielain 3 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan tiealueella tarkoitetaan laissa aluetta, johon tieoikeus kohdistuu ja jolle tietä varten tarvittavat alueet, rakenteet ja laitteet kuten ajorata, jalkakäytävä ja pyörätie sekä piennar, luiska, pengermä, oja, väli- ja rajakaista, kohtaamis- ja kääntymispaikka, tiehen liittyvää tienpitoa varten tarvittava varastoimispaikka, valaistuslaitteet ja liikenteenohjauslaitteet, silta, rumpu, meluste, lautta laitureineen ja väylineen, kaide ja tiemerkki voidaan sijoittaa. Tiealueeseen kuuluu siis myös lautta sekä siihen liittyvä laituri ja väylä. Käytännössä tiekunnissa on ilmennyt epäselvyyttä yksityistiehen kuuluihin lauttoihin ja

losseihin sovellettavasta sääntelystä. Sen vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi oikeustilaa selventävä säännös.

5 §. Tiealueen sekä näkemäalueen ja suoja-alueen määrääminen. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä täsmennettäisiin, mitä tiealueelta sekä näkemä- ja suoja-alueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa tarkoituksenmukaisen tienkäytön ja -pidon sekä liikenneturvallisuuden varmistamiseksi. Tiealueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa kasvillisuutta ja muita esteitä. Yksityistiehen kuuluvaksi määrätyltä näkemä- ja suoja-alueelta puolestaan saisi tieoikeuden nojalla poistaa näkemää haittaavaa tai muutoin liikenneturvallisuutta vaarantavaa kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä.

Yksityistielain 4 §:ssä säädetään, että kiinteistön hyväksi on perustettava rasitteena pysyvä tieoikeus uuden tien tekemistä varten tarpeelliseen tiealueeseen tai ennestään olevaan tiehen, jos se on tärkeää kiinteistön tarkoituksenmukaista käyttöä varten eikä siitä aiheudu huomattavaa haittaa millekään kiinteistölle tai muulle rekisteriyksikölle taikka ennestään olevan tien tieosakkaalle. Tieoikeus on perustettava mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti siten, että tien tarkoitus saavutetaan mahdollisimman edullisesti ja että tiestä tai sen käyttämisestä ei aiheudu ympäristölle tarpeetonta haittaa eikä kenellekään suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä. Pykälän 3 momentin mukaan tieoikeutta ei saa perustaa, jos tien tekemisestä voisi aiheutua huomattavaa liikenneturvallisuuden vaarantumista, luonnon turmeltumista tai ympäristön kulttuuriarvojen vähentymistä taikka muu niihin verrattava yleisen edun loukkaus. Tieoikeus uuden tien rakentamiseksi perustetaan yksityistietoimituksessa, ja siten myös harkinta muun muassa tien tarkoituksenmukaisuudesta, haitan asteesta (mukaan lukien luonnon turmeltuminen ja ympäristön kulttuuriarvojen vähentyminen) ja vaikutuksesta liikenneturvallisuuteen tehdään toimituksen yhteydessä.

Kun tieoikeutta uuden tien rakentamiseksi perustetaan, määrätään tien linjauksen ja tarkoituksenmukaisen rakenteen vaatima tiealue ja tarvittaessa merkitään se maastoon. Lain 5 §:n 2 momentin mukaan jos liikenneturvallisuuden vuoksi on tärkeää eikä millekään kiinteistölle aiheudu siitä huomattavaa haittaa, yksityistiehen kuuluvaksi voidaan tiealueen lisäksi määrätä näkemäalue, kun yksityistie liittyy maantiehen tai toiseen yksityiseen tiehen, ja suoja-alue, joka ulottuu enintään 12 metrin etäisyydelle ajoradan keskilinjasta. Nykyisellään 5 §:n 3 momentissa säädetään, että tiealueelta sekä näkemä- ja suoja-alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa piha-alueiden ulkopuolelta näkemää haittaavaa luonnontilaista kasvillisuutta. Kuitenkin tiealueen taikka näkemä- tai suoja-alueen määräämisen yhteydessä on jo tehty harkinta ja arvio siitä, kuinka laajalta alueelta voi olla tarpeen liikenneturvallisuuden vuoksi poistaa kasvillisuutta. Tieoikeuden ulottuvuus ja samalla 3 momentissa tarkoitetun poistooikeuden ulottuvuus on siis määritelty jo siinä yhteydessä, eikä piha-alueita ole siten enää tarvetta lain tasolla rajata pois tämän oikeuden piiristä. Käytännössä piha-alueen rajaa on myös usein vaikea määrittää tarkkaan, ja vuosien saatossa istutettu ja luonnonvarainen kasvillisuuskin saattavat sekoittaa.

Samaista 3 momenttia täsmennettäisiin myös niin, että siinä eroteltaisiin, mitä tiealueelta sekä toisaalta näkemä- ja suoja-alueelta voi tieoikeuden nojalla poistaa. Tiealueella sallittaisiin kasvillisuuden ja muiden esteiden poisto laajemmin. Tiealueelle saattaa tieoikeuden perustamisen ja tien rakentamisen jälkeen päätyä tienpitoa tai tien tarkoituksenmukaista käyttöä haittaavaa ja liikenneturvallisuutta vaarantavaa kasvillisuutta ja muita esteitä. Pykälän 3 momenttiin ehdotetulla muutoksella nämä saisi tieoikeuden nojalla poistaa. Säännöksestä siis poistettaisiin rajaus ”luonnontilaista” ja lisättäisiin ilmaus ”muuta esteitä”. Muutos myös tekisi säännöksestä johdonmukaisemman muun lainsäädännön kanssa, sillä jo tieliikennelain 12 §:ssä säädetään, että tielle ei saa panna eikä jättää mitään, mikä voi vaarantaa tai haitata liikennettä. Ehdotetun muutoksen tarkoitus olisi selkeyttää sääntelyä myös yksityistielain osalta, sillä

käytännössä on ilmennyt epäselvyyttä siitä, saako tiealueelta poistaa kaikenlaisia liikenneturvallisuutta ja tienkäyttöä häiritseviä esineitä ja kasvillisuutta.

Koska pykälän 2 momentissa säädetyn suoja- ja näkemäalueen määrittämisen perusteena on aina liikenneturvallisuus, tieoikeuden perusteella olisi tärkeää saada tarvittaessa poistaa sieltäkin kaikki näkemää häiritsevät ja siten liikenneturvallisuutta heikentävät asiat. Näkemä- ja suoja-alueidenkin osalta säännöksestä poistettaisiin kasvillisuuden osalta sana ”luonnontilainen”, sillä liikenneturvallisuuden kannalta ei ole merkityksellistä, onko näkemää häiritsevä kasvillisuus istutettua vai luonnontilasta. Lisäksi näkemää tai muutoin liikenneturvallisuutta voi häiritä muutkin asiat kuin kasvillisuus, esimerkiksi iso kivi, ja siksi säännökseen lisättäisiin ilmaus ”muuta luonnonesteitä”. Tältä osin poisto-oikeus olisi siis rajatumpi kuin tiealueella, josta saisi poistaa muitakin kuin luonnonesteitä, esimerkiksi rakennelmia. Näkemä- ja suoja-alueella poistamisen syiden tulisi aina kiinnittyä yksinomaan liikenneturvallisuuteen. Yleensä poistot tulisivat kyseeseen kaarteissa ja risteysalueilla.

Jos näkemää tai muuten liikennettä häiritsee pysäköity ajoneuvo, ehdotettu säännös täydentää tieliikennelain 37 §:n 1 momenttia, jossa säädetään, että ajoneuvoa ei saa pysäyttää eikä pysäköidä siten, että se vaarantaa turvallisuutta tai häiritsee muuta liikennettä.

18 §. *Tieoikeutta ja muita tiehen liittyviä oikeuksia koskeva päätöksenteko.* Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin ilmaus ”muusta syystä vireillä olevassa”. Lisäksi momenttiin tehtäisiin lakitekninen korjaus, jossa rakentamisrajoituksen yhteydestä poistettaisiin viittaus 5 §:n 4 momenttiin, sillä määritelmään ei viitata pykäläviittauksella.

Yksityistielain 18 §:ssä säädetään lain 2 luvussa säädettyjä oikeuksia ja niihin kohdistuvia toimenpiteitä koskevasta päätöksenteosta. Pykälän 1 momentissa esitetään pääsääntö, jonka mukaan tieoikeuden ja 8 §:ssä tarkoitetun oikeuden perustamisesta, muuttamisesta ja lakkauttamisesta sekä muista 2 luvussa säädettyistä asioista päätetään yksityistietoimituksessa. Seuraavissa momenteissa on esitetty tästä pääsäännöstä poikkeavat ratkaisut. Voimassa olevan 4 momentin mukaan luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen, milloin asia ei tule ratkaistavaksi muusta syystä vireillä olevassa yksityistietoimituksessa, sekä poikkeuksen 5 §:n 4 momentissa tarkoitettua rakentamisrajoituksesta myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

On pidetty tarpeettomana rajauksena, että luvan myöntäminen lain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen yksityistietoimituksessa on sallittua vain, kun toimitus on jo muusta syystä vireillä. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen myöntäisi kunnan rakennusvalvontaviranomainen silloin, kun asia ei tule ratkaistavaksi yksityistietoimituksessa. Yksityistietoimitus voisi siis olla pantu vireille 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseksi eikä sen siis tarvitsisi olla vireillä muusta syystä, jotta lupa voitaisiin myöntää yksityistietoimituksessa kuten nykytilassa. Myös muusta syystä vireillä olevassa toimituksessa voitaisiin edelleen ratkaista nämä asiat. Muutoksella selkeytettäisiin tieoikeuteen liittyvää päätöksentekoa sekä suoja- ja näkemäaluetta koskevaa sääntelyä.

Poikkeuksen 5 §:n 4 momentissa tarkoitettua rakentamisrajoituksesta myöntäisi edelleen vain kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

25 §. *Liikenteenohjauslaitteen asettaminen.* Suomenkieliseen pykälään ehdotetaan kielellistä muutosta. Voimassa olevan pykälän otsikossa sekä 1 ja 2 momentissa oleva sanamuoto

”liikenteen ohjauslaite” muutettaisiin muotoon ”liikenteenohjauslaite”, joka vastaa paremmin oikeinkirjoitussääntöjä ja on johdonmukainen muun lainsäädännön kanssa.

Lisäksi 1 momenttia täsmennettäisiin niin, että myös tielle aiheutuvien haittojen ehkäiseminen olisi peruste liikenteenohjauslaitteen asettamiselle. Voimassa olevan momentin mukaan tielle on asetettava tieosakkaiden liikennetarpeiden, liikenneturvallisuuden ja tiestä aiheutuvien haittojen tarpeellisen ehkäisemisen kannalta välttämättömät liikenteen ohjauslaitteet. Myös tielle aiheutuvien haittojen ehkäiseminen voi kuitenkin edellyttää liikenteen ohjauslaitteen, kuten painorajoituksen asettamista. Ilmastonmuutoksen seurauksena kelirikkoajat ovat pidentyneet ja yleistyneet. Siten tarve painorajoituksien käyttöön kelirikkoajoina on yhä suurempi myös yksityisteillä. Säännöstä olisi siksi täydennettävä niin, että liikenteenohjauslaitteen voisi asettaa myös tien suojaamiseksi. Täsmennys varmistaisi tiekuntien mahdollisuuden käyttää painorajoituksia osana tien pitkäjänteistä kunnossapitoa.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin tekninen viittausmuutos. Voimassa olevassa pykälässä viitataan kumottuun tieliikennelakiin (267/1981). Lain numero päivitetäisiin uuden tieliikennelain numeroksi (729/2018). Lisäksi ruotsinkieliseen momenttiin tehtäisiin vähäinen kielellinen muutos.

30 §. *Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen tiealueelle.* Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että tieosakkailla ei olisi enää mahdollisuutta vastustaa kiinteistöä tai yhdyskuntaa palvelevan maahan sijoitettavan johdon ja sellaiseen liittyvän vähäisen laitteen sijoittamista tiealueelle, silloin kun kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä paikallisesta liittymähankkeesta. Tällaisia vähäisiä hankkeita olisivat esimerkiksi yksittäisiä kiinteistöjä palvelevat sähkö- ja kuituliittymäjohdot, matkaviestinverkon tukiasemien kuituliittynyt ja niiden sähkönsyöttöyhteydet sekä muut viestintäverkon pienet liittymä- ja täydennys Hankkeet, joista ei aiheudu olennaista haittaa tienpidolle. Niille tieosakkaille, joiden kiinteistön alueella tiealueelle sijoitettava johto tai kaapeli kulkisi, tulisi kuitenkin varata mahdollisuus lausua asiasta mielipiteensä tiekunnan toimielimelle.

Voimassa olevassa yksityistielain 30 §:n 1 momentissa säädetään, että tiealueen tiekäyttöön ottamisen jälkeen suostumuksen kiinteistöä tai yhdyskuntaa palvelevan maahan sijoitettavan johdon ja sellaiseen liittyvän vähäisen laitteen sijoittamiseen antaa tiekunta tai, jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaat, eikä kiinteistön omistajan suostumusta sijoittamiseen tarvita. Suostumuksen tiekunnan puolesta antaa toimitsijamies tai hoitokunta. Ennen suostumuksen antamista toimitsijamiehen tai hoitokunnan on kuitenkin ilmoitettava asiasta tieosakkaille lain 61 §:n 1 momentissa säädettyä kokouskutsumenettelyä noudattaen. Voimassa olevan 30 §:n 4 momentin mukaan jos joku tieosakkaista vastustaa sijoittamista 21 päivän kuluessa ilmoituksen antamisesta, asiasta on päätettävä tiekunnan kokouksessa.

Yksityistielain 30 §:ssä tarkoitettua menettelyä on pidetty tarpeettoman raskaana, erityisesti kun kyse on pienistä hankkeista kuten tien poikki asennettavista liittymäjohdoista. Nykytilassa sähkö- ja viestintäverkkojen sijoittamiseen yksityistiealueelle tarvitaan tiekunnan kokouksen puoltava päätös, jos joku tieosakkaista vastustaa johdon tai laitteen sijoittamista. Tämän takia kiinteistöjen sähköistämisen ja tietoliikenneyhteyksien parantaminen saattavat joskus viivästyä huomattavasti, koska tiekunnan kokouksen koolle kutsumiseen ja asian käsittelyyn voi kulua huomattavasti aikaa. Voimassa olevan pykälän taustalla on ensisijaisesti ajatus tien pituussuuntaisesti rakennettavasta runkoverkosta, ei siitä erkanevista taloliittymistä. Nykyisin olemassa olevan verkon alueella esimerkiksi täydennysrakentamistapauksissa uuden kiinteistön tai rakennuksen liittymän rakentaminen olemassa olevaan verkkoon on käsitelty kuitenkin samoin kuin päätös koko uuden verkon sijoittamisesta. Ei ole pidettävä tarkoituksenmukaisena

kutsua tiekunnan kokousta äänestämään siitä, saako yksittäinen rakennuskohde, kuten esimerkiksi lomamökkikylä, sähköt.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että tiekunnan toimielimellä olisi valtuudet antaa suostumus vaikutuksiltaan vähäisten, yleensä tiehen nähden poikittain asennettavien liittymäjohtojen sijoittamiseen tiealueelle ilman, että kaikilla tieosakkaille on mahdollisuus vastustaa sijoittamista. Toimielimen olisi kuitenkin varattava tieosakkaille, joiden kiinteistön alueelle tällaista johtoa tai laitetta ollaan sijoittamassa, mahdollisuus lausua asiasta mielipiteensä. Toimielimen tulisi arvioida kuulemisessa esiin tuotuja, sijoittamisen konkreettisiin vaikutuksiin liittyviä seikkoja, jotka kohdistuvat tiealueen käyttöön, tien kunnossapitoon, liikenneturvallisuuteen, työn toteuttamistapaan tai kiinteistölle aiheutuvaan haittaan.

Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *5 momentti*, jonka mukaan jos 1 momentissa tarkoitetun johdon tai laitteen sijoituspaikka on yksityistien tiealueen lisäksi rautatiealueella, sijoittaminen edellyttäisi tiekunnan suostumuksen lisäksi aina ratalain (110/2007) 36 §:ssä tarkoitettua sopimusta rataverkon haltijan kanssa. Rautatiealueella tarkoitettaisiin ratalain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaista rautatiealuetta, joka on rataverkon haltijan hallinnassa.

Johtojen, rakennelmien ja laitteiden sijoittamisesta sekä rautatiealueella tehtävästä työstä säädetään ratalain 36 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan rautatiealueelle voidaan sijoittaa muita kuin radanpitoon liittyviä johtoja, rakennelmia ja laitteita ja tehdä muuta kuin radanpitoon liittyvää työtä sopimalla käyttöoikeudesta ja toimenpiteen suorittamisesta rataverkon haltijan kanssa. Sopiminen koskee siis johtojen ja niihin liittyvien vähäisten laitteiden sijoittamista sekä rautatiealueella tehtävää työtä. Ratalain 36 §:n 4 momentin mukaan rautatiehen kohdistuvaan työhön sekä johtojen, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen rautatiealueelle sovelletaan ratalain säännöksiä, ellei oikeudesta toimenpiteen suorittamiseen säädetä erikseen muussa laissa. Sääntelyä täsmennettäisiin nyt siten, että rataverkon haltija sopii muun kuin radanpitoon liittyvän johdon ym. sijoittamisesta rautatiealueelle myös silloin, kun rautatiealueelle on perustettu yksityistielain mukainen tieoikeus.

Radanpidon ja rautatieliikenteen turvallisuuden kannalta olisi tärkeää, että rataverkon haltija sopisi johtojen ja laitteiden sijoittamisesta rautatiealueelle kaikissa tilanteissa. Rautatiealueelle sijoittamisen edellytysten harkinta olisi oltava rataverkon haltijalla, jotta voidaan sopimusehdoin varmistaa, ettei rautatiealueelle perustettavasta käyttöoikeudesta tai toimenpiteestä aiheudu vaaraa liikenteelle tai merkittävää haittaa radanpidolle. Koska tieoikeuden haltijat kuitenkin omistavat tierakenteen, johtojen sijoittamiseen rautatiealueella tarvittaisiin edelleen myös tiekunnan suostumus. Johdon tai kaapelin sijoittamisesta neuvoteltaessa tulee huomioida monia tienpitoon liittyviä käytännön näkökohtia, kuten esimerkiksi ojien perkaukseen tai rumpuputkien uusintaan liittyvät seikat, joista rataverkon haltijalla ei välttämättä ole tietoa. Tiekuunnalla on myös vastuu yksityistien liikenneturvallisuudesta, joten ei olisi tarkoituksenmukaista, että rataverkon haltija yksin voisi päättää yksityistien turvallisuuteen ja tienkunnossapitoon vaikuttavista asioista. Säännösmuutoksella selkeytettäisiin ratalain 36 §:n ja yksityistielain 30 §:n 1 momentin välistä suhdetta ja varmistettaisiin rautatiehen ja sillä liikennöintiin liittyvien turvallisuus- ja muiden näkökohtien huomioon ottaminen laitteen sijoittamisessa

35 §. Tienpitovelvollisuuden jakaminen ja tieyksiköt. Pykälän *4 momenttia* muutettaisiin niin, että tieosakkaan tulisi ilmoittaa tienpitovelvollisuuden jakamiseksi tarpeelliset tiedot tienkäytöstään ja siinä tapahtuneista tai tapahtuvista muutoksista tiekunnan toimielimelle tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, muille tieosakkaille. Nykyisellään pykälän 4 momentin mukaan tieosakkaan tulee ilmoittaa tienkäytössään tapahtuneista tai tapahtuvista muutoksista. Ehdotetulla muutoksella täsmennettäisiin, että kaikki tienpitovelvollisuuden jakamiseksi

tarvittavat tiedot tienkäytössä olisi alun perinkin ilmoitettava, ei ainoastaan muutoksia tietoihin. Muutos selkeyttäisi ja täsmentäisi tieosakkaan tiedonantovelvoitetta ja edistäisi siten osaltaan tienpitovelvollisuuden oikeudenmukaista jakoa ja ajantasaiseen tietoon perustuvaa tieyksiköintiä.

Lisäksi momenttiin tehtäisiin vähäinen kielellinen korjaus. Momentin viimeinen virke ”Tieyksiköistä, tieyksikkölaskelmasta ja niiden muutoksista päätetään yksityistietoimituksessa, tiekunnan kokouksessa tai järjestäytymättömällä tiellä osakkaiden kesken.” kuuluisi jatkossa ”Tieyksiköistä, tieyksikkölaskelmasta ja niiden muutoksista päätetään yksityistietoimituksessa, tai tiekunnan kokouksessa taikka järjestäytymättömällä tiellä osakkaiden kesken.”.

42 §. Tiemaksun ja käyttömaksun periminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä suljettaisiin pois verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (*veroulosottolaki, 706/2007*) säädetyn perustevalituksen käyttömahdollisuus yksityistielain mukaisten tiemaksujen ja käyttömaksujen perinnässä. Muutos selventäisi oikeustilaa ja tekisi yksityistielain mukaisesta muutoksenhakujärjestelmästä johdonmukaisemman.

Voimassa olevan 1 momentin mukaan maksut, korko ja perintäkulut ovat suoraan ulosottokelpoisia ja niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa. Yksityistielain 41 §:n 4 momentin mukaan tiemaksut määrää tiekunta kokouksessaan hyväksymällä maksuunpanoluettelon. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tiemaksuista päättävät tieosakkaat yhdessä. Käyttömaksun määrää joko tiekunta, toimitsijamies tai hoitokunta tiekunnan hyväksymien perusteiden mukaisesti. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, käyttömaksuista päättävät tieosakkaat yhdessä. Tieosakas tai muu asianosainen voi lain 65 §:n 1 momentin mukaan moittia tiekunnan kokouksen päätöstä tiekuntaa vastaan ajettavalla kanteella maaoikeutena toimivassa käräjäoikeudessa. Voimassa olevassa yksityistielaisissa ei ole nimenomaista säännöstä siitä, mille viranomaiselle valitus tiemaksun laittoman maksuunpanon perusteella tehdään. Laista ei myöskään käy nimenomaisesti ilmi, voidaanko tiemaksun maksuunpanoa koskevaan muutoksenhakuun soveltaa veroulosottolain 9 §:n mukaista perustevalitusta.

KHO on vuosikirjaratkaisussaan KHO 2022:54 ottanut kantaa veroulosottolain mukaisen perustevalituksen soveltuvuuteen yksityistiemaksuihin. Ratkaisun perustelujen mukaan saatavan suoraa ulosottokelpoisuutta koskevasta lain säännöksestä ei välttämättä seuraa, että saatavaan voitaisiin soveltaa sen perintää koskevien veroulosottolain muiden säännösten ohella myös lain 9 §:ssä säädettyä saatavan virheellistä määräämistä ja maksuunpanoa koskevaa perustevalitusta. Veroulosottolain 9 §:n soveltuvuutta arvioitaessa oli otettava huomioon myös saatavaa koskeva säännönmukainen oikeussuojatie sekä muutoksenhakujärjestelmän yleinen johdonmukaisuus. Siten veroulosottolain perustevalituslainsäädännöstä on perusteltua tulkita niin, että siinä tarkoitetaan vain sellaisia saatavia, joiden osalta myös säännönmukaisena oikeussuojatienä on muutoksenhaku hallintolainkäytön järjestyksessä ainakin pääasian osalta ja joilla on jokin julkisoikeudellinen peruste. Kahden vaihtoehtoisen ja osin rinnakkaisen muutoksenhakutien (moitekanne käräjäoikeuteen ja perustevalitus hallinto-oikeuteen) olemassaolo tiemaksuja koskien ei KHO:n mukaan ole perusteltua. Yksityistielain uudistamisen myötä myös tiemaksujen yksityisoikeudellinen luonne on korostunut.

Näillä perusteilla olisi aiheellista muuttaa pykälän 1 momenttia niin, että siinä nimenomaisesti rajattaisiin veroulosottolain mukaisen perustevalituksen käyttömahdollisuus pois tiemaksujen ja käyttömaksujen perinnässä. Oikeustila säilyisi muuten ennallaan, eli muutos ei sulkisi pois tiemaksujen suoraa ulosottokelpoisuutta, vaan ne olisivat edelleen pantavissa täytäntöön lainvoimaisen tuomion tavoin.

Lisäksi 1 momenttiin ehdotetaan myös muutosta, jolla poistettaisiin maininta perintäkuluista momentin toisen virkkeen luettelossa. Täsmennys olisi tarpeen siksi, että toisin kuin voimassa olevasta säännöksestä voi ymmärtää, perintäkulujen suorasta ulosottokelpoisuudesta ei säädetä veroulosottolaissa. Momenttiin lisättäisiin informatiivinen viittaus saatavien perinnästä annettuun lakiin (513/1999), jonka 10 j §:ssä säädetään perintäkulujen suorasta ulosottokelpoisuudesta.

49 §. Tiekunnan perustaminen. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että tiekunnan perustaminen tieosakkaiden pitämässä perustamiskokouksessa edellyttäisi kokouksessa edustettujen osakkaiden yksimielistä päätöstä. Yksimielisyysvaatimuksen on katsottu olevan tarpeellinen, sillä tiekunnan perustamisessa on kyse tieosakkaiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin merkittävästi vaikuttavasta päätöksestä.

Edellytyksiksi tiekunnan perustamiselle ilman yksityistietoimitusta on säädetty, että tiekunnan perustamiskokoukseen on kutsuttu kaikki yksityistien tieosakkaat ja että asianmukainen tieto tiekunnan perustamisesta ilmoitetaan kiinteistötietojärjestelmään. Käytännössä tiekunnan perustamiskokouksessa voidaan perustaa tiekunta vain jo olemassa olevalle yksityistielle, jonka tienpito on siihen asti hoidettu järjestäytymättömästi. Pykälässä ei oteta kantaa päätöksenteon yksimielisyyteen tai mahdolliseen äänestämiseen kuin siltä osin, että uutta rakentamatonta tietä ja ennestään olevaa tietä varten ei voida määrätä perustettavaksi yhteistä tiekuntaa, jos kaksi kolmannelle ennestään olevan tien läsnä olevista osakkaista sitä vastustaa.

Oikeuskäytännössä yksityistielain päätöksentekomenettelyä koskevia säännöksiä on tulkittu niin, että tieosakkaiden on tehtävä tiekunnan perustamista koskevat päätökset yksimielisesti, jotta ne sitoisivat kaikkia tieosakkaita. Yksimielisyyden vaatimuksen ei ole katsottu loukkaavan kenenkään tieosakkaan oikeutta, koska tiekunnan perustamista kannattava tieosakas voi aina yksityistielain 69 §:n 3 momentin mukaisesti hakea yksityistietoimitusta asian ratkaisemiseksi. Mahdollinen vastustus ei siis estäisi lopullisesti tiekunnan perustamista. Tältä osin ehdotettu muutos selventäisi oikeustilaa.

50 §. Yksityistietä koskeva tieto. Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Pykälässä säädetään yksityistietä koskevasta tiedosta ja tiekunnan toimituksen tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaiden velvollisuudesta toimittaa tätä tietoa muun muassa yksityistierekisteriin. Pykälän 1 momentin mukaan tiekunnan toimituksen on huolehdittava, että tiekunnasta on 89 §:n mukaiset ajantasaiset tiedot mainitussa pykälässä tarkoitetussa yksityistierekisterissä ja että yksityistiestä on 56 §:n 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettuja painorajoituksia ja 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua tien käytön kieltämistä tai rajoittamista koskevat ajantasaiset tiedot saatavilla liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista annetussa laissa tarkoitetun kansallisen yhteyspisteen kautta. Pykälän 2 momentin mukaan jos tiekuntaa ei ole perustettu, on tieosakkaiden yhdessä varmistettava, että yksityistiestä on painorajoituksia ja tien käytön kieltämistä tai rajoittamista koskevat ajantasaiset tiedot saatavilla kansallisen yhteyspisteen kautta.

Kumottavaksi ehdotetussa 3 momentissa puolestaan säädetään, että tieosakkaan on annettava tiekunnalle tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot itsestään ja tienkäytöstään. Tieosakkaan on huolehdittava erityisesti osoitetietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkailla on oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan. Momentissa tarkoitettut tiedot liittyvät tieosakkaisiin eikä tiehen. Momentin säännökset ehdotetaan siksi siirrettäviksi ehdotettuun uuteen osakasluetteloa koskevaan 50 a §:ään, johon ne sisältönsä puolesta paremmin sopivat.

50 a §. Osakasluettelo. Ehdotetaan lisättäväksi lakiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin tieosakasluettelosta. Pykälässä säädettäisiin, että tiekunnan toimielimen olisi pidettävä tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tieosakkaista luetteloa eli osakasluetteloa, johon merkittäisiin tieosakkaan kiinteistötunnukset sekä kiinteistön omistajan nimi ja yhteystiedot. Tapauksissa, joissa osakkuus ei ole kiinteistöllä vaan perustettu lain 6 §:n nojalla, osakasluetteloon merkittäisiin tieosakkaan nimi ja yhteystiedot. Tieosakkaan olisi annettava tiekunnalle tätä varten tarpeelliset tiedot itsestään ja huolehdittava erityisesti yhteystietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Järjestäytymättömillä tieosakkailla olisi oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan.

Säännökset tarpeellisten tietojen antamisesta vastaisivat nykyistä 50 §:n 3 momenttia, jota esityksellä ehdotetaan kumottavaksi. Momentin mukaan tieosakkaan on annettava tiekunnalle tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot itsestään ja tienkäytöstään. Tieosakkaan on huolehdittava erityisesti osoitetietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkailla on oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan.

Osakasluettelosta säätäminen edistäisi tieosakkaan tiedonsaantioikeuksia ja tehokasta tienpitoa sekä olisi myös linjassa muun yhteisöainsäädännön, esimerkiksi asunto-osakeyhtiölain (1599/2009), kanssa. Osa tiekunnista ylläpitää jo nykyisinkin osakasluetteloa, jossa listataan kiinteistöt (kiinteistötunnukset ja mahdollisesti tilojen nimet) sekä kiinteistön yhteystiedot eli yleensä omistusoikeuden haltijana olevan henkilön tai yhteisön nimi ja yhteystiedot. Yksityistierekisteriin ei ole merkitty kaikkien tieosakkaiden tietoja, ainoastaan toimielimen edustajan. Esimerkiksi 61 §:n 4 momentissa tarkoitettussa tilanteessa kokouksen kutsuminen koolle saattaa estyä sen vuoksi, että tieosakkaista ja heidän yhteystiedoistaan ei ole ajantasaista tietoa koottuna. Jotta kutsuminen tosiasiallisesti olisi mahdollista, tieosakkaalla olisi välttämätöntä olla tiedossaan osakasluettelo. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi 61 §:ään tieosakkaalle oikeus saada ajantasainen osakasluettelo haltuunsa kutsujen lähettämistä varten.

Osakasluettelon ylläpitäminen merkitsee henkilötietojen käsittelyä, joka kuuluu EU:n yleisen tietosuojasetuksen ja tietosuojalain (1050/2018) soveltamisalaan. Käsittelyn oikeusperusteena on tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, eli osakasluettelon tietojen käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Rekisterinpitäjänä toimii tiekunta. Tietosuojasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaista liikkumavaraa käytetään rekisterin tietosisällön osalta. Osakasluetteloon ei merkittäisi erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja tai muita arkaluonteisia henkilötietoja. Henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava, mitä yleisessä tietosuojasetuksessa ja tietosuojalaissa säädetään.

58 §. Tiekunnan kokous. Pykälän 4 momentin 11 kohtaa muutettaisiin niin, että tiekunnan kokouksessa voitaisiin päättää minkä tahansa yksittäisen tieoikeuden lakkauttamisesta riippumatta tieoikeuden alkuperäisestä myöntäjästä. Tiekunnan kokouksen päätösvaltaa siis selkeytettäisiin tältä osin.

Aineellisesti tieoikeuksien lakkauttamisesta säädetään lain 12 §:ssä sekä 18 §:n 3 momentissa. Ensiksi mainitun pykälän 3 momentin mukaan yksittäinen tieoikeus tai 8 §:ssä tarkoitettu oikeus voidaan lakkauttaa myös tieosakkaan vaatimuksesta, jos oikeutta ei enää tarvita kiinteistöä tai 6 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua tienkäyttöä varten uuden kulkuyhteyden tai muun olosuhteissa tapahtuneen olennaisen muutoksen vuoksi. Lain 18 §:n 3 momentin mukaan jos tielle on perustettu tiekunta, myös tiekunta voi lakkauttaa 12 §:n 3 momentissa tarkoitettua yksittäisen tieoikeuden tai 8 §:ssä tarkoitettua oikeuden. Nyt muutettavaksi ehdotetun 58 §:n 4 momentin 11 kohdan mukaan tiekunnan kokouksessa voidaan päättää tieoikeuden perustamisesta ennestään olevaan tiehen tai tiekunnan perustaman tieoikeuden

lakkauttamisesta. Toisin kuin 18 §:n 3 momentissa, nyt muutettavaksi ehdotetussa lainkohdassa oikeus päättää tieoikeuden lakkauttamisesta on siis rajattu tiekunnan itse perustamiin tieoikeuksiin.

Voimassa oleva tieoikeuden lakkauttamista koskeva sääntely on siis osin epäselvä. Sitä on kuitenkin 58 §:n 4 momentin 11 kohdan nojalla tulkittu niin, että tiekunta voi lakkauttaa vain itsensä perustamia lisätieoikeuksia eikä esimerkiksi yksityistieoimituksessa annettua tieoikeutta. Toimituspäätöksellä annettu tieoikeus voi tulla tarpeettomaksi samalla tavalla kuin tiekunnan päätöksellä perustettu tieoikeus. Käytännössä toimituksessa on voitu perustaa esimerkiksi kolmelle kiinteistölle tieoikeus, ja sen jälkeen on perustettu tiekunta. Tiekunta on voinut antaa lisätieoikeuksia vuosien mittaan. Nykyisellään kolme alun perin perustettua tieoikeutta ovat eri asemassa kuin myöhemmin perustetut. Tiekunta voi osakkaan pyynnöstä poistaa tarpeettomana itsensä perustamia oikeuksia, mutta on katsottu, että voimassa olevan lainsäädännön mukaan alkuperäisiin tieoikeuksiin tiekunta ei voi vaikuttaa, vaikka ne voivat yhtä lailla jäädä tarpeettomaksi, jos esimerkiksi jollekin niistä järjestyä kulku kadun kautta. Käytännössä tiekunnat ovat kuitenkin lakkauttaneet myös toimituksessa perustettuja oikeuksia. Tiekunnan kokouksen toimivaltaa koskevaa nykysäännöstä voidaan pitää tarpeettomana rajoituksena, eikä toimitusta ole tarpeen pitää vain tällaista asiaa varten.

Tiekunnan hallinnon sujuvoittamiseksi tiekunnan olisi siis voitava lakkauttaa tarpeeton tieoikeus riippumatta tieoikeuden syntymähistoriasta. Silloinkin olisi tärkeää huolehtia muutosten viemisestä tiekunnan pöytäkirjoista kiinteistö- ja yksityistierekistereihin. Ehdotettu muutos myös selkeyttäisi tieoikeuden lakkauttamista koskevaa sääntelyä ja poistaisi nykyisen ristiriidan lain 18 §:n 3 momentin ja 58 §:n 4 momentin 11 kohdan välillä.

61 §. *Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen.* Pykälään ehdotetaan muutoksia, joilla täsmennettäisiin tiekunnan kokouksen koollekutsumiseen liittyviä säännöksiä erityisesti tieosakkaiden tiedonsaantioikeuksiin liittyen.

Pykälän 1 momentissa säädetään, että kokouskutsu on toimitettava jokaiselle tieosakkaalle, jonka postiosoite on tiekunnan tiedossa tai joka on ilmoittanut tiekunnalle sähköpostiosoitteen tai muun tietoliikenneyhteyden kutsun toimittamista varten. Säännöksen sanamuotoa olisi tarpeen yksinkertaistaa siten, että kokouskutsu toimitetaan jokaiselle tieosakkaille, joka on ilmoittanut yhteystietonsa kutsun toimittamista varten. Ei ole tarpeen säätää yhteystietojen laadusta tai kutsun toimittamistavasta, kun olennaista on se, että kutsu toimitetaan juuri siihen yhteystietoon, josta tieosakas on itse katsonut olevansa parhaiten tavoitettavissa. Yhä useampi tieosakas asuu vakituisesti jossain muualla kuin tiekunnan tien varressa ja saattaa käydä kiinteistöllään vain satunnaisesti. Jos tieosakas on ilmoittanut momentissa tarkoitetuksi yhteystiedokseen sähköpostiosoitteen, tiekunta ei voisi enää toimittaa paperikutsua mökkiläisen postilaatikkoon ja pitää sitä lain mukaisena kutsun toimittamisena. Vaikka tieosakas ei olisi ilmoittanut tiekunnalle yhteystietojaan, kutsu olisi kuitenkin toimitettava, jos tieosakkaan yhteystieto on kutsujan kohtuudella selvitettävissä. Riittävä selvittämisen taso olisi esimerkiksi Maanmittauslaitokselta kysyminen tai kiinteistön omistajanvaihdoistilanteissa uuden omistajan yhteystietojen kysyminen myyjältä. Tiekunnan kokouksessa päätetään usein tiekunnan toiminnan ja tienpidon kannalta merkittävistä asioista, kuten maksuunpanoluettelon vahvistamisesta, yksityistien parantamishankkeesta, rahalainan ottamisesta, tienpidon valtuuttamisesta ulkopuoliselle taholle tai tiekunnan sääntöjen vahvistamisesta. Muutos edistäisi tieosakkaan oikeuksien toteutumista erityisesti tapauksissa, joissa tieosakas ei ole yksityistien vakituinen asukas, ja turvaisi osaltaan aktiivista tienpitoa.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin myös säännökset kokouskutsun lähettämisestä kuolinpesälle ja osakaskiinteistöille, joilla on useampi kuin yksi omistaja. Asiasta ei nykyisellään ole säädetty,

ja epäselvyyttä on aiheuttanut muun muassa se, tuleeko kokouskutsu lähettää kaikille kuolinpesän osakkaille, joiden yhteystieto on tiekunnan tiedossa, vai riittääkö kutsun lähettäminen yhdelle osakkaalle. Ehdotetaan, että kokouskutsu kuolinpesälle voitaisiin toimittaa kuolinpesän hallinnosta vastaavalle. Tällainen voi olla joko kuolinpesän osakkaiden keskuudestaan valitsema edustaja tai joku muu kuolinpesää edustamaan valittu henkilö taikka tuomioistuimen määräämä pesänselvittäjä. Usean osakkaan yhteisessä hallinnossa olevan kuolinpesän osalta tämä tarkoittaisi sitä, että kokouskutsu voitaisiin toimittaa yhdelle heistä. Kuolinpesällä olisi velvollisuus ilmoittaa tiekunnalle yhteystieto kutsun lähettämistä varten, kuten muillakin tieosakkailla. Samoin jos osakaskiinteistöllä on useampi kuin yksi omistaja, kutsu voitaisiin toimittaa vain yhdelle omistajista. Yhteisomistajilla olisi velvollisuus ilmoittaa, mihin yhteystietoon kutsu lähetetään.

Pykälän 2 *momentissa* säädetään nykyisellään, että ehdotus maksuunpanoluetteloksi on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tieosakkaiden nähtävänä kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa tai se on toimitettava tieosakkaille kokouskutsun liitteenä. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että maksuunpanoluetteloehdotuksen lisäksi myös tieyksikkölaskelma ja tiekunnan säännöt, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia, olisi pidettävä tieosakkaiden nähtävänä vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa. Säännöksessä tarkoitettu paikka voisi olla niin fyysinen tila kuin tiekunnan sähköinen verkkopalvelukin, johon kaikille tieosakkaille on annettu käyttöoikeudet. Nykyisen säännöksen on tulkittu tarkoittavan vain fyysistä paikkaa, ja sen on siten katsottu olevan vanhentunut ja sopivan huonosti yhä yleistyvään tilanteeseen, jossa tieosakas asuu jossain muualla kuin yksityistien varrella. Maksuunpanoluetteloehdotus on saattanut olla nähtävillä esimerkiksi tiekunnan puheenjohtajan kotona, mikä voi käytännössä rajoittaa tieosakkaan mahdollisuutta tarkastella ehdotusta ennen kokousta tai tehdä sen jopa mahdottomaksi.

Ehdotus maksuunpanoluetteloksi sekä tieyksikkölaskelma ja tiekunnan säännöt, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia, olisi myös tieosakkaan pyynnöstä toimitettava tämän ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Asiakirjojen lähettämisestä postitse saataisiin periaatteellisesti määräämä kohtuullinen maksu.

Nykyisellään tieyksikkölaskelma ei ole niiden pykälässä tarkoitettujen asiakirjojen joukossa, jotka toimitettava tieosakkaalle kokouskutsun liitteenä tai muutoin varattava tieosakkaalle mahdollisuus tarkastella niitä ennen kokousta. Käytännössä tieosakkaan on voinut olla vaikea saada laskelmaa nähtäväkseen. Tiemaksut määräytyvät tieyksikkölaskelman mukaan ja lisäksi tieosakkaat käyttävät äänioikeuttaan tiekunnan kokouksessa tieyksiköinnin mukaan. Siksi pääsy tämän asiakirjan sisältöön on olennaisen tärkeää tieosakkaiden oikeusturvan kannalta. Tällä tavoin maksun perusteet olisivat ennakkoon nähtävissä ja arvioitavissa. Tieyksikkölaskelmaa ei olisi kuitenkaan välttämätöntä pitää nähtävillä tai toimittaa pyynnöstä tieosakkaalle, jos siihen ei olla ehdottamassa muutoksia.

Myös tiekunnan säännöt tulisi jatkossa olla nähtävänä ennen kokousta tai toimittaa pyynnöstä tieosakkaalle vain, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia.

Pykälän 3 *momenttia* ehdotetaan muutettavaksi niin, että tieosakkailla olisi oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta jäljennökset toimielimen pöytäkirjoista. Ne olisi toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Ei siis enää riittäisi, että pöytäkirjat pidetään tieosakkaiden nähtävänä jossain fyysisessä paikassa. Tälläkin muutoksella edistettäisiin tieosakkaan tiedonsaantioikeuden toteutumista ja oikeusturvaa sekä asianmukaista tienpitoa. Koska toimielimen pöytäkirjoja saattaa edellisen vuosikokouksen jälkeen olla kertynyt useita ja niissä voi liitteineen olla runsaasti sivuja,

pöytäkirjojen ja liitteiden lähettämisestä postitse saataisiin peria toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan tieosakkaalla olisi tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa oikeus saada käyttöönsä kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat mukaan lukien jäljennös ehdotetussa uudessa 50 a §:ssä tarkoitettusta osakasluettelosta. Tilanteessa, jossa tiekunnan toimielin tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, kokous voidaan tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla. Myös toimivaltainen elinvoimakeskus voi tieosakkaan hakemuksesta oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen siten kuin pykälän 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle siten kuin 1 momentissa säädetään. Käytännössä tieosakkaan voi edellä mainituissa tapauksissa olla käytännössä mahdotonta kutsua kokousta koolle, jos hänellä ei ole käytössään muiden tieosakkaiden yhteystietoja. Siksi olisi säädettävä tieosakkaan oikeudesta saada itselleen jäljennös osakasluettelosta, josta selviäisi tieosakkaiden yhteystiedot, johon kokouskutsu voidaan toimittaa. Lisäksi olisi tarpeen, että kutsujalla olisi käytössään muutkin kokouksen koolle kutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat. Tämä varmistaisi momentissa säädetyn tieosakkaan kokouksen koollekutsumisoikeuden tosiasiallisen toteutumisen. Momenttiin tehtäisiin myös kielellisiä korjauksia.

Tietojen antaminen osakasluettelosta merkitsee henkilötietojen käsittelyä, joka kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain soveltamisalaan. Käsittelyn oikeusperusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, eli osakasluettelon tietojen käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaista liikkumavaraa käytetään 61 §:n 4 momentin yhteydessä tietojen luovuttamisen osalta. Tietojen luovuttamisessa ei olisi kyse erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvista tiedoista tai muista arkaluonteisista henkilötiedoista, koska osakasluettelo ei sisältäisi sellaisia. Henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava, mitä yleisessä tietosuoja-asetuksessa ja tietosuojalaissa säädetään.

62 §. *Tiekunnan kokouksen pöytäkirja.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että jäljennös pöytäkirjasta olisi toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan yhteystietoon, joka voi olla postiosoite tai sähköpostiosoite. Lisäksi säädettäisiin, että pöytäkirjan ja sen liitteiden lähettämisestä postitse olisi mahdollista peria toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Pykälässä säädetään tiekunnan kokouksen pöytäkirjan laatimisesta ja jakamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan kokouksen puheenjohtajan tai muun tiekunnan säännöissä määritellyn tahon on huolehdittava siitä, että kokouksessa tehdyistä päätöksistä laaditaan pöytäkirja. Pöytäkirjan tulee olla asianosaisten nähtävänä viimeistään neljäntoista päivän kuluttua kokouksen päättymisestä. Pykälän 2 momentin mukaan kaikilla tieosakkailla ja muilla, joita kokouksessa käsitellyt asiat koskevat, on oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta ote tai oikeaksi todistettu jäljennös pöytäkirjasta. Pykälässä ei ole otettu kantaa, miten tai missä muodossa pöytäkirja tulee saattaa asianosaisten nähtäville.

Asiakirjojen nähtävillä oloa ainoastaan jossain fyysisessä paikassa voidaan pitää vanhentuneena sääntönä, joka käytännössä saattaa estää osakkaan tiedonsaannin niiden sisällöstä. Siksi asiakirjat olisi hyvä olla myös sähköisesti saatavilla, jotta tiedoksisaantioikeus tosiasiallisesti toteutuisi useamman tieosakkaan kohdalla. Tämä edistäisi myös tieosakkaan oikeusturvaa, sillä kun tieosakkaalla on tieto siitä, mitä kokouksessa on päätetty, hän voi myös käyttää muutoksenhakuoikeuttaan.

Jos tieosakas haluaa saada pöytäkirjan ja sen liitteet itselleen postitse, toimittamisesta olisi mahdollista periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Ehdotetaan myös, että 2 momentista poistetaan ilmaus ”ote tai oikeaksi todistettu”. Pöytäkirjan oikeaksi todistaminen tieosakasta varten on katsottu tarpeettomaksi, sillä tavallinen kopio pöytäkirjasta kelpaa nykyisin useimmille viranomaisille ja vakuutusyhtiöillekin.

63 §. Tiekuntaan kohdistuvat muutokset. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että tiekunnalla olisi oikeus omalla päätöksellään myös erottaa tienosa tiekunnan tiestä. Tämä selkeyttäisi oikeustilaa ja lisäisi osaltaan tiekuntien päätösvaltaa asioissaan, mikä oli yksityistielakiuudistuksen yksi tavoite. Tie kunta voisi tehdä tien tai tienosan erottamista koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan tienosan tieosakkaat antavat siihen suostumuksensa.

Nykytilassa pykälässä säädetään tiekuntien yhdistämisestä, tiekunnan jakamisesta ja lakkauttamisesta sekä tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen. Pykälän 1 momentin mukaan niistä päätetään yksityistietoimituksessa tai kyseisten tiekuntien päätöksillä. Tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen voidaan päättää yksityistietoimituksessa tai tiekunnan ja liitettävän tienosan tieosakkaiden sopimuksella. Tienosan erottamisesta tiekunnan hallinnan ulottuvuudesta ei ole tähän mennessä säädetty 63 §:ssä. Yksitystielain 72 §:n 2 momentissa kuitenkin säädetään, että yksityistietoimituksen yhteydessä voidaan päättää tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen tai erottamisesta siitä.

Lain 63 §:n luettelosta puuttuva tienosan erottaminen tiekunnan tiestä on aiheuttanut epäselviä tilanteita. Käytännössä epäselvyyttä on ilmennyt erityisesti siitä, voiko tie kunta omalla päätöksellään erottaa tienosan tiekunnan tiestä, esimerkiksi yksittäisen tienhaaran. Pykälän teksti ei ole tätä suoraan tukenut. Toisaalta tienosan erottaminen tiekunnan tiestä on tähänkin mennessä ollut laillisesti mahdollista tiekunnan omalla päätöksellä esimerkiksi lakkauttamalla koko tie kunta ja perustamalla tie kunta uudelleen vain tien osalle. Käytännössä tiekunnat ovat tehneet päätöksiä myös tiekunnan tienosan erottamisesta, ja niitä on myös rekisteröity kiinteistörekisteriin. Joissain tapauksissa tienosa on erotettu tiekunnan hallinnosta tiekunnan enemmistö päätöksellä vastoin erotun tienosan osakkaiden suostumusta. Yksitystietoimitus voidaan panna vireille tienosan liittämiseksi takaisin tie kuntaan, mutta toimituskustannukset tulevat hakijan maksettaviksi. Tämän vuoksi olisi tärkeää säätää, että tie kunta voi tehdä tien tai tienosan erottamista koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan tienosan tieosakkaat antavat siihen suostumuksensa. Koska kysymys siitä, onko jokin tienosa tiekunnan hallinnassa ja hoidossa, voi olla tien kunnossapidon ja siten kiinteistölle pääsyn vuoksi olennainen, ei voida pitää riittävänä sitä, että kukaan erotettavan tienosan osakkaista ei vastusta erottamista, vaan heidän olisi nimenomaisesti suostuttava erottamiseen.

71 §. Yksitystietoimitus. Pykälän 1 momentin 9 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että yksityistietoimituksessa voitaisiin määrätä oikeudettomasti asetettu tiensulkulaite poistettavaksi. Säännöksellä lisättäisiin yksityistietoimituksen toimivaltaa. Lisäksi ruotsinkieliseen lainkohtaan tehtäisiin kielellinen korjaus.

Nykytilassa kyseisessä lainkohdassa säädetään ainoastaan, että yksityistietoimituksessa voidaan myöntää 29 §:ssä tarkoitettu oikeus kiinteistön omistajalle sulkulaitteen asettamiseen. Yksitystielain 29 §:n 3 momentin mukaan kiinteistön omistaja ei saa asettaa kiinteistöllään olevalle yksityistielle sulkulaitetta, jollei tie kunta tai, jos tie kuntaa ei ole perustettu, tieosakkaat anna siihen suostumustaan. Jos sulkulaitteen asettamiseen ei ole annettu suostumusta, yksityistietoimituksessa voidaan kuitenkin myöntää kiinteistön omistajalle oikeus sulkulaitteen

asettamiseen, jos se on kiinteistön käytölle liikenteestä aiheutuvan haitan tai liikenneturvallisuuden taikka muun erityisen syyn vuoksi tarpeen.

Käytännössä yksityisteiden sulkulaitteista tehdyt toimitushakemukset liittyvät usein jo olemassa olevan sulkulaitteeseen. Käytännössä on ilmennyt tilanteita, jossa kiinteistönomistaja on asettanut veräjän, puomin tai muun sulkulaitteen ilman tiekunnan tai tieosakkaiden suostumusta taikka yksityistietoimituksessa myönnettyä lupaa sulkulaitteen asettamiseen. Asianosaiset ovat tällöin saattaneet hakea yksityistietoimitusta sulkulaitteen poistamiseksi, mutta toimituksessa voidaan kaikkien asianosaisten kuulemisen jälkeen vain todeta tieoikeuden olemassaolo mutta ei nykysääntelyn mukaan määrätä laittoman puomin tai muun esteen poistamista. Apua laittomien sulkulaitteiden poistamiseksi on tällöin haettu myös poliisilta, mutta virka-apunsaanti on osoittautunut hankalaksi ilman selkeää viranomaispäätöstä, jonka täytäntöönpanemiseksi poliisi voisi toimia. Yksityistietoimituksen toimivaltaa olisi siksi täsmennettävä niin, että toimituksessa voitaisiin määrätä oikeudettomasti asetettu sulkulaite poistettavaksi.

Poliisilain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan poliisi voi antaa virka-apua yksityiselle, jos se on välttämätöntä tämän laillisiin oikeuksiin pääsemiseksi ja oikeuden loukkaus on ilmeinen. Virka-apun antamisen edellytyksenä on lisäksi, että yksityistä estetään pääsemästä oikeuksiinsa ja oikeuksiin pääseminen edellyttää poliisin toimivaltuuksien käyttämistä. Selkeä toimituspäätös antaisi tarvittaessa myös poliisille paremmat edellytykset harkita omien toimivaltuuksiensa käyttämistä asiassa.

Tieosakkaan oikeudesta poistaa tieoikeuden nojalla tiealueelta ja näkemä- ja suoja-alueelta liikennettä haittaavia tai vaarantavia esteitä säädetään yksityistielain 5 §:n 3 momentissa. Kyseisessä momentissa säädetään myös, että jos liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii, voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä oleva rakennus, rakennelma tai sellainen kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei muuten saa poistaa. Rakennelmalla voidaan esimerkiksi tarkoittaa aitarakennetta. Mainittuun säännökseen liittyen toisaalla tässä esityksessä ehdotetaan lain 18 §:n 4 momenttia muutettavaksi niin, että luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen myöntäisi kunnan rakennusvalvontaviranomainen silloin, kun asia ei tule ratkaistavaksi yksityistietoimituksessa. Muutos lähentäisi säännöstä 18 §:n 1 momentissa ilmaistuun pääsääntöön, jonka mukaan lain 2 luvussa säädetystä asioista päätetään yksityistietoimituksessa. Yksityistietoimitus voisi siis olla pantu vireille 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseksi eikä sen siis tarvitsisi enää olla vireillä muusta syystä, jotta lupa voitaisiin myöntää yksityistietoimituksessa, kuten voimassa olevan 18 §:n 4 momentin mukaan.

89 §. *Yksityistierekisteri.* Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin tekninen viittausmuutos. Voimassa olevassa pykälässä viitataan henkilötietolakiin (523/1999), joka on kumottu tietosuojalailla (1050/2018). Momenttia muutettaisiin siis niin, että viittaus henkilötietolakiin päivitetäisiin tietosuojalakiin. Momenttiin myös lisättäisiin viittaus luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jossa säädetään henkilötietojen käsittelyyn sovellettavista keskeisistä vaatimuksista. Lisäksi momentin viimeisen virkkeen kieliasua muutettaisiin sujuvammaksi.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.1.2027.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säännöksiä, joilla on liityntä perustuslaissa säädettyihin perusoikeuksiin, erityisesti PL 15 §:ssä turvattuun omaisuudensuojaan, PL 21 §:n mukaiseen oikeusturvaan, 10 §:ssä turvattuun kotirauhaan ja henkilötietojen suojaan.

Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden suoja sisältää muun muassa omistajalle lähtökohtaisesti kuuluvan vapauden käyttää omaisuuttaan samoin kuin omistajan oikeuden asettaa muille hänen omaisuutensa käyttörajoituksia ja -esteitä. Omistajan oikeuksia voidaan kuitenkin rajoittaa lailla, joka täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaaditut yleiset edellytykset. Perustuslain 15 §:n 2 momentin mukaan omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla.

Tieoikeus on rasitteenkaltainen oikeus, jolla annetaan kiinteistöön kuuluva pysyvä oikeus käyttää toiseen kiinteistöön kuuluvaa aluetta määrättyyn tarkoitukseen. Perustieoikeuden perustamisessa on asiallisesti kyse pakkolunastuksesta. Yksityistielain uudistuksessa säädettiin, että tiealuetta koskevan rasitteen lisäksi voidaan perustaa myös yksityistiehen kuuluva näkemäalue yksityistien liittyessä maantiehen tai toiseen yksityiseen tiehen taikka suoja-alue, joka voi ulottua enintään 12 metrin etäisyydelle ajoradan keskilinjasta. Näkemä- ja suoja-alueen perustamisesta päätetään aina erikseen yksityistietoimituksessa, ja niiden perustaminen edellyttää, että se on liikenneturvallisuuden vuoksi tärkeää, eikä siitä aiheudu millekään kiinteistölle huomattavaa haittaa. Näkemä- ja suoja-alue merkitsee rajoitusta kiinteistönomistajan omistusoikeuteen, koska määräyksillä rajoitetaan kiinteistön omistajan oikeutta hallita, käyttää ja hyödyntää omaisuuttaan haluamallaan tavalla. Siitä on tehtävä erillinen viranomaispäätös, jossa kiinteistönomistajan oikeutta rajoittava alueen perustamista olisi aina arvioitava laissa säädettyjen edellytysten kannalta erikseen, ja niiden perustamisesta on maksettava asianmukainen korvaus. Kyseisen sääntelyn suhde perustuslakiin arvioitiin uudistuksen yhteydessä (HE 147/2017 vp) ja perustuslakivaliokunta antoi siitä lausuntonsa PeVL 7/2018 vp, jonka mukaan lakiehdotus voitiin käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Tässä esityksessä ehdotetaan näkemä- ja suoja-aluetta koskevaa sääntelyä täsmennettäväksi niin, että tiealueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa kasvillisuutta ja muita esteitä. Lisäksi näkemä- ja suoja-alueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa näkemää haittaavaa tai muutoin liikenneturvallisuutta vaarantavaa kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä. Ehdotus ei tuo olennaista muutosta kiinteistönomistajan omistusoikeuteen, johon merkittävien rajoitus tehtiin jo aiemmin yksityistielain uudistuksen yhteydessä. Tieoikeuden nojalla saisi poistaa myös istutettua kasvillisuutta, mutta tätä omaisuudensuojaan kohdistuvaa lisärajoitusta voidaan pitää hyväksyttävänä ja oikeasuhtaisena liikenneturvallisuuden varmistamiseksi. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Ehdotetulla sääntelyllä turvattaisiin PL 7 §:ssä suojattua oikeutta elämään.

Esityksessä ehdotetaan myös, että tieosakkaat eivät voisi vastustaa yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamista tiealueelle, jos kyse on vain yksittäisiä kiinteistöjä palvelevasta liittymäjohdosta. Samoin kuin edellä näkemä- ja suoja-alueen kohdalla, varsinainen kajoaminen kiinteistönomistajan omaisuudensuojaan tehtiin jo yksityistielain uudistuksessa. Nyt ehdotetulla sujuvoitettaisiin nykyistä menettelyä ja rajattaisiin käytännössä vain tietä hallinnoivan tahon oikeutta. Nykytilassakaan tiekunta ei voi täysin estää johdon sijoittamista, jos asian vie rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi. Ehdotetulla sujuvoittamisella toisaalta turvattaisiin PL 18 §:ssä suojattua elinkeinovapautta.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös

tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Euroopan ihmisoikeussopimuksen (EIS) 6 artiklan mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyyttestä.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (EIT) on todennut, että oikeus päästä tuomioistuimeen ei ole ehdoton, vaan valtio voi rajoittaa tätä oikeutta valitsemillaan keinoilla taatakseen tehokkaan pääsyn tuomioistuimeen EIS 6 artiklan mukaisesti. Rajoituksilla täytyy kuitenkin olla hyväksyttävä tavoite, ja käytettyjen keinojen tulee olla oikeassa suhteessa tavoitteisiin. Perustuslakivaliokunta korosti launssunssaan PeVL 29/2014 vp oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja asioiden viivytyksettömään käsittelyyn liittyvien perusoikeuksien merkitystä oikeusvaltion kulmakivinä. Jokaisen tulee saada asiansa asianmukaisesti tutkituksi tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisin kustannuksin. Niin yksityishenkilöiden kuin yritystenkin tulee oikeusvaltiossa pystyä saattamaan asiansa oikeuden tutkittaviksi ilman pelkoa kohtuuttomista kustannuksista tai viivästyksistä. Esityksessä ehdotetaan, että maksuvelvollisella ei olisi oikeutta tehdä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 9 §:ssä tarkoitettua perustevalitusta virheellisesti maksuunpannuista tiemaksuista. Mahdollisuus muutoksenhakuun tiemaksuista kuitenkin säilyisi. Se tapahtuisi yksityistielain 65 §:n mukaisesti moitekanteealla käräjäoikeuteen, kuten tiekunnan päätösten moittiminen muiltakin osin.

Kuten yllä on jo todettu, perustuslain 22 §:ssä säädetään, että julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Esityksen ehdotukset, joilla vahvistetaan tieosakkaan tiedonsaantioikeuksia, osaltaan turvaavat PL 21 §:n mukaisen oikeusturvan toteutumista. Kun tieosakas saa helpommin tietoa esimerkiksi siitä, mitä tiekunnan vuosikokouksessa on päätetty, on hänellä paremmat tosiasialliset edellytykset käyttää laissa säädettyä muutoksenhakuoikeuttaan.

Perustuslain 10 § 1 momentissa säädetään, että jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Perustuslaissa turvattu kotirauhan piiri kattaa lähtökohtaisesti kaikenlaiset pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyt tilat (esim. PeVL 43/2010 vp ja PeVL 40/2010 vp)). Rikoslain 24:11 §:n mukaan kotirauhan suojaamiin paikkoihin kuuluu myös asukkaiden yksityisaluetta olevat pihat. Esityksessä ehdotetaan, että yksityistielain 5 §:n 3 momentin säännöksestä poistettaisiin rajausta, jonka mukaan kasvillisuutta saa tieoikeuden nojalla poistaa tiealueelta sekä näkemä- ja suoja-alueelta vain piha-alueiden ulkopuolelta. Tiealueen sekä näkemä- ja suoja-alueen laajuuden arviointi tehdään tieoikeuksia perustettaessa. Sekä tieoikeuden perustamisen että suoja- ja näkemäalueiden määrittämisen edellytyksenä on, ettei niistä aiheudu millekään kiinteistölle huomattavaa haittaa. Piha-alue ja sen suhde tiealueeseen sekä näkemä- ja suoja-alueeseen on siis määritelty jo yksityistietoimituksessa, ja siten 5 § 3 momenttiin ehdotetulla muutoksella ei rajoitettaisi kotirauhansuojaa vaan ainoastaan selvennettäisiin nykyistä sääntelyä.

Henkilötietojen suojasta säädetään perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan tarkemmin lailla. Esityksen 50 a §:ään ehdotetaan uutta sääntelyä koskien osakasluettelon pitämistä. Tiekuunnan toimielimen olisi pidettävä tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tieosakasluetteloa, ja tieosakkaan olisi annettava tiekunnalle tätä varten tarpeelliset tiedot itsestään. Lisäksi 61 §:n 4 momentissa säädettäisiin, että tieosakkaalla olisi tapauksessa, joissa tiekunnan toimielin on laiminlyönyt vuosikokouksen koollekutsumisen, oikeus saada käyttöönsä kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat mukaan lukien jäljennös osakasluettelosta. Osakasluettelon pitäminen merkitsee henkilötietojen käsittelyä, joka kuuluu yleisen tietosuojasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden

suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta) ja tietosuojalain (1050/2018) soveltamisalaan. Käsittelyn oikeusperusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaista liikkumavaraa käytetään rekisterin tietosisällön ja tietojen luovuttamisen osalta. Yksityistielain mukainen henkilötietojen käsittely ei sisällä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen tai muiden valtiosääntöisesti arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyä. Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt henkilötietojen käsittelystä säättämisen rajoittamista välttämättömään tietosuoja-asetuksen salliman liikkumavaran puitteissa (PeVL 14/2018 vp, s. 4–5). Osakasluettelosta säättäminen turvaisi tieosakkaan välttämättömiä tiedonsaantioikeuksia ja samalla myös tehokasta tienpitoa, ja sääntely olisi siten yleisen edun mukaista. Osakasluettelon pitäminen on tarpeen tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi, eikä siihen merkittäisi muita kuin tämän tarkoituksen täyttämiseksi tarpeellisia tietoja. Yksityistielain 61 § 4 momentin mukaisissa tilanteissa, joissa toimitus ei ole kutsunut kokousta koolle ja yksittäinen tieosakas ryhtyy kutsumaan kokousta koolle joko elinvoimakeskuksesta saamansa luvan tai viiden vuoden määräajan ylittymisen perusteella, tieosakkaan oikeuksien toteutumisesta on välttämätöntä, että tiekunta luovuttaa osakasluettelon asiassa toimivalle tieosakkaalle. Erityissääntelyn olisi siten katsottava olevan sekä oikeasuhtaista että välttämätöntä. Henkilötietojen suojan turvaamisessa nojattaisiin yleissääntelyinä sovellettaviin yleiseen tietosuoja-asetukseen ja tietosuojalakiin, eikä yksityistielakiin sisällytettäisi muuta erityissääntelyä.

Esityksen ehdotuksia on pidettävä omaisuuden suojan rajoitusten osalta täsmällisinä ja tarkkarajaisina ja niiden on katsottava muutenkin täyttävän perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset, kuten vaatimukset rajoitusten hyväksyttävyydestä ja oikeasuhtaisuudesta. Esitys ei rajoita perustuslaissa turvattua oikeusturvaa eikä yksityiselämän suojaa. Esityksellä toteutettaisiin julkisen vallan velvoitetta turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

yksityistielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yksityistielain (560/2018) 50 §:n 3 momentti,
muutetaan 5 §:n 3 momentti, 18 §:n 4 momentti, 25 §, 30 §:n 4 momentti, 35 §:n 4 momentti, 42 §:n 1 momentti, 49 §:n 1 momentti, 58 §:n 4 momentin 11 kohta, 61 §, 62 §:n 2 momentti, 63 §:n 1 momentti, 71 §:n 1 momentin 9 kohta ja 89 §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 18 §:n 4 momentti laissa 775/2023, 58 §:n 4 momentin 11 kohta laissa 197/2021 ja 61 § laeissa 1503/2019 ja 710/2025, sekä
lisätään lakiin uusi 4 a §, 30 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 775/2023, uusi 5 momentti ja lakiin uusi 50 a § seuraavasti:

4 a §

Yksityistielautat

Yksityistiehen kuuluu myös lautta laitureineen ja väylineen.

5 §

Tiealueen sekä näkemäalueen ja suoja-alueen määrittäminen

Tiealueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa kasvillisuutta ja muita esteitä. Näkemä- ja suoja-alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa näkemää haittaavaa tai muutoin liikenneturvallisuutta vaarantavaa kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä. Jos liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii, voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä oleva rakennus, rakennelma tai sellainen kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei muuten saa poistaa.

18 §

Tieoikeutta ja muita tiehen liittyviä oikeuksia koskeva päätöksenteko

Luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen, milloin asia ei tule ratkaistavaksi yksityistietoimituksessa, sekä poikkeuksen rakentamisrajoituksesta myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätöksestä perittävään maksuun sovelletaan, mitä rakentamislain 79 §:ssä säädetään maksusta.

25 §

Liikenteenohjauslaitteen asettaminen

Tielle on asetettava tieosakkaiden liikennetarpeiden, liikenneturvallisuuden sekä tiestä aiheutuvien ja tielle aiheutuvien haittojen tarpeellisen ehkäisemisen kannalta välttämättömät liikenteenohjauslaitteet.

Liikenteenohjauslaitteen asettamisesta tielle säädetään muilta osin tieliikennelaissa (729/2018).

30 §

Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Edellä 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen tiekunnan puolesta antaa toimitsijamies tai hoitokunta. Ennen suostumuksen antamista toimitsijamiehen tai hoitokunnan on ilmoitettava asiasta tieosakkaille. Ilmoitus on toimitettava tieosakkaille niin kuin tiekunnan kokouskutsu 61 §:n 1 momentin mukaan on toimitettava. Jos joku tieosakkaista vastustaa sijoittamista 21 päivän kuluessa toimitsijamiehen tai hoitokunnan ilmoituksen antamisesta, asiasta on päätettävä tiekunnan kokouksessa. Edellä säädetystä poiketen tieosakkaat eivät voi vastustaa sijoittamista, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä paikallisesta liityntähankkeesta. Tieosakkaille, joiden kiinteistön alueelle 1 momentissa tarkoitettua johtoa tai sellaiseen liittyvää vähäistä laitetta ollaan sijoittamassa, on kuitenkin varattava mahdollisuus lausua asiasta mielipiteensä. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaat päättävät suostumuksen antamisesta yhdessä.

Jos 1 momentissa tarkoitetun johdon tai laitteen sijoituspaikka on rautatiealueella, sijoittaminen edellyttää tiekunnan suostumuksen lisäksi ratalain 36 §:ssä tarkoitettua sopimusta rataverkon haltijan kanssa.

35 §

Tienpitovelvollisuuden jakaminen ja tieyksiköt

Tieosakkaan tulee ilmoittaa tienpitovelvollisuuden jakamiseksi tarpeelliset tiedot tienkäytöstään ja siinä tapahtuneista tai tapahtuvista muutoksista sekä mahdollisista osakaskiinteistöjen ja määräalojen kaupoista tiekunnan toimitelmalle tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, muille tieosakkaille. Tieyksiköistä, tieyksikkölaskelmasta ja niiden muutoksista päätetään yksityistietoimituksessa tai tiekunnan kokouksessa taikka järjestäytymättömällä tiellä osakkaiden kesken.

42 §

Tiemaksun ja käyttömaksun periminen

Tiemaksu peritään maksuunpanoluettelon otteen perusteella ja käyttömaksu maksuunpanoluettelon tai tiekunnan, toimitsijamiehen tai hoitokunnan muutoin vahvistaman määräyksen perusteella samoin kuin niiden erääntymispäivästä suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko ja kohtuulliset perintäkulut. Maksut ja korko ovat suoraan ulosottokelpoisia ja

niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Maksuvelvollisella ei kuitenkaan ole oikeutta tehdä mainitun lain 9 §:ssä tarkoitettua perustevalitusta. Perintäkulujen ulosottokelpoisuudesta säädetään saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).

49 §

Tiekunnan perustaminen

Tiekunta perustetaan yksityistietoimituksessa tai tiekunnan perustamiskokouksessa, johon kaikki yksityistien tieosakkaat on kutsuttu jonkun tieosakkaan toimesta 61 §:n mukaista kutsumenettelyä noudattaen. Tiekunnan perustaminen tieosakkaiden pitämässä perustamiskokouksessa edellyttää kokouksessa edustettujen osakkaiden yksimielistä päätöstä. Tiekunnan perustaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen.

50 a §

Osakasluettelo

Tiekunnan toimielimen on pidettävä tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tieosakkaista luetteloa, johon merkitään tieosakkaan kiinteistötunnukset sekä kiinteistön omistajan nimi ja yhteystiedot. Edellä 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa osakasluetteloon merkitään tieosakkaan nimi ja yhteystiedot. Tieosakkaan on annettava tiekunnalle tätä varten tarpeelliset tiedot itsestään. Tieosakkaan on huolehdittava erityisesti yhteystietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkailla on oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan.

58 §

Tiekunnan kokous

Tiekunnan kokouksessa on muualla tässä laissa säädetyn lisäksi päätettävä erityisesti:

11) tieoikeuden perustamisesta ennestään olevaan tiehen ja yksittäisen tieoikeuden lakkauttamisesta;

61 §

Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

Tiekunnan kokouksen kutsuu koolle toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho. Kirjallinen kokouskutsu on toimitettava jokaiselle tieosakkaalle, joka on ilmoittanut yhteystietonsa kutsun toimittamista varten. Muutoinkin kutsu on

toimitettava, jos yhteystieto on kohtuudella selvitettävissä. Kokouskutsu kuolinpesälle voidaan toimittaa pesän hallinnosta vastaavalle. Yhteystiedon ilmoitusvelvollisuus on kuolinpesällä. Jos osakaskiinteistöllä on useampi kuin yksi omistaja, kutsu voidaan toimittaa yhdelle omistajista. Yhteisomistajilla on velvollisuus ilmoittaa, mihin yhteystietoon kutsu lähetetään. Tiekunnan säännöissä voidaan määrätä myös muusta täydentävästä tavasta ilmoittaa tiekunnan kokouksen ajankohta. Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kahta viikkoa ennen tiekunnan kokousta. Tiekunnan säännöissä voidaan pidentää lyhyempää määräaika ja lyhentää pidempää määräaika.

Vuosikokouksen kokouskutsussa on mainittava ehdotuksesta maksuunpanoluetteloksi sekä kokouksessa päätettävistä tienpitoa koskevista merkittävistä asioista. Ylimääräisen kokouksen kokouskutsussa on mainittava ne asiat, joista kokouksessa päätetään. Ehdotus maksuunpanoluetteloksi on pidettävä tieosakkaiden nähtävänä vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa. Sama koskee tieyksikkölaskelmaa ja tiekunnan sääntöjä, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia. Mainitut asiakirjat on myös pyynnöstä toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Niiden lähettämisestä postitse saadaan periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Tieosakkaille tulee varata mahdollisuus tutustua edellisen vuosikokouksen jälkeen laadittuihin tiekunnan toimielimen kokouksia ja päätöksiä koskeviin pöytäkirjoihin. Pöytäkirjat on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tieosakkaiden nähtävänä kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa. Tieosakkailla on myös oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta jäljennökset toimielimen pöytäkirjoista. Ne on toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Pöytäkirjojen ja liitteiden lähettämisestä postitse saadaan periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, kokous voidaan tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla. Vaihtoehtoisesti toimivaltainen elinvoimakeskus voi tieosakkaan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen 1 momentin mukaisesti. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle 1 momentin mukaisesti. Tieosakkaalla on tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa oikeus saada käyttöönsä kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat sekä jäljennös 50 a §:ssä tarkoitettusta osakasluettelosta.

Mitä 1–3 momentissa säädetään tieosakkaasta, koskee myös muita asianosaisia, joiden asiaa tiekunnan kokouksessa käsitellään.

62 §

Tiekunnan kokouksen pöytäkirja

Kaikilla tieosakkailla ja muilla, joita kokouksessa käsitellyt asiat koskevat, on oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta jäljennös pöytäkirjasta. Jäljennös on toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Pöytäkirjan ja liitteiden lähettämisestä postitse saadaan periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

63 §

Tiekuntaan kohdistuvat muutokset

Kahden tai useamman tiekunnan yhdistämisestä, tiekunnan jakamisesta, tien tai tienosan erottamisesta tiekunnan tiestä sekä tiekunnan lakkauttamisesta päätetään yksityistietoimituksessa tai kyseisten tiekuntien päätöksillä. Tie kuntien yhdistäminen, tien tai tienosan erottaminen tiekunnan tiestä ja tiekunnan jakaminen sekä lakkauttaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen. Tien tai tienosan liittämisestä tiekunnan tiehen voidaan päättää yksityistietoimituksessa tai tiekunnan ja liitettävän tienosan tieosakkaiden sopimuksella. Tie kunta voi kuitenkin tehdä tien tai tienosan erottamista koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan tienosan tieosakkaat antavat siihen suostumuksensa.

71 §

Yksityistietoimitus

Yksityistietoimituksessa voidaan käsitellä ja ratkaista:

9) 29 §:ssä tarkoitetun oikeuden myöntäminen kiinteistönomistajalle sulkulaitteen asettamiseen sekä oikeudettomasti asetetun sulkulaitteen poistettavaksi määrääminen;

89 §

Yksityistierekisteri

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) ja tietosuojalakia (1050/2018). Tietojen luovuttamisesta kiinteistötietojärjestelmästä säädetään kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 2.7.2026

Pääministeri

Petteri Orpo

Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne

Laki

yksityistielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yksityistielain (560/2018) 50 §:n 3 momentti,
muutetaan 5 §:n 3 momentti, 18 §:n 4 momentti, 25 §, 30 §:n 4 momentti, 35 §:n 4 momentti,
42 §:n 1 momentti, 49 §:n 1 momentti, 58 §:n 4 momentin 11 kohta, 61 §, 62 §:n 2 momentti,
63 §:n 1 momentti, 71 §:n 1 momentin 9 kohta ja 89 §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat
18 §:n 4 momentti laissa 775/2023, 58 §:n 4 momentin 11 kohta laissa 197/2021 ja 61 § laeissa
1503/2019 ja 710/2025, sekä
lisätään lakiin uusi 4 a §, 30 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 775/2023, uusi 5
momentti ja lakiin uusi 50 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 a §

Yksityistielautat

*Yksityistiehen kuuluu myös lautta
laitureineen ja väylineen.*

5 §

*Tiealueen sekä näkemäalueen ja suoja-
alueen määrittäminen*

5 §

*Tiealueen sekä näkemäalueen ja suoja-
alueen määrittäminen*

Tiealueelta sekä tiehen kuuluvaksi
määritetyltä näkemä- ja suoja-alueelta saa
tieoikeuden nojalla poistaa piha-alueiden
ulkopuolelta näkemää haittaavaa
luonnontilaista kasvillisuutta. Jos
liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii,
voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen
ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä
oleva rakennus, rakennelma tai sellainen
kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei
muuten saa poistaa.

Tiealueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa
kasvillisuutta ja muita esteitä. Näkemä- ja
suoja-alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa
näkemää haittaavaa tai muutoin
liikenneturvallisuutta vaarantavaa
kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä. Jos
liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii,
voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen
ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä
oleva rakennus, rakennelma tai sellainen
kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei
muuten saa poistaa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

*Tieoikeutta ja muita tiehen liittyviä oikeuksia
koskeva päätöksenteko*

*Tieoikeutta ja muita tiehen liittyviä oikeuksia
koskeva päätöksenteko*

Luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen, milloin asia ei tule ratkaistavaksi *muusta syystä vireillä olevassa* yksityistietoimituksessa, sekä poikkeuksen 5 §:n 4 momentissa tarkoitetusta rakentamisrajoituksesta myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätöksestä perittävään maksuun sovelletaan, mitä rakentamislain 79 §:ssä säädetään maksusta.

Luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen, milloin asia ei tule ratkaistavaksi yksityistietoimituksessa, sekä poikkeuksen rakentamisrajoituksesta myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätöksestä perittävään maksuun sovelletaan, mitä rakentamislain 79 §:ssä säädetään maksusta.

25 §

25 §

Liikenteen ohjauslaitteen asettaminen

Liikenteenohjauslaitteen asettaminen

Tielle on asetettava tieosakkaiden liikennetarpeiden, liikenneturvallisuuden ja tiestä aiheutuvien haittojen tarpeellisen ehkäisemisen kannalta välttämättömät liikenteen ohjauslaitteet.

Liikenteen ohjauslaitteen asettamisesta tielle säädetään muilta osin tieliikennelaissa (267/1981).

Tielle on asetettava tieosakkaiden liikennetarpeiden, liikenneturvallisuuden *sekä* tiestä aiheutuvien *ja tielle aiheutuvien* haittojen tarpeellisen ehkäisemisen kannalta välttämättömät liikenteenohjauslaitteet.

Liikenteenohjauslaitteen asettamisesta tielle säädetään muilta osin tieliikennelaissa (729/2018).

30 §

30 §

*Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen
tiealueelle*

*Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen
tiealueelle*

Edellä 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen tiekunnan puolesta antaa toimitsijamies tai hoitokunta. Ennen suostumuksen antamista toimitsijamiehen tai hoitokunnan on ilmoitettava asiasta tieosakkaille. Ilmoitus on toimitettava tieosakkaille niin kuin tiekunnan kokouskutsu 61 §:n 1 momentin mukaan on toimitettava. Jos joku tieosakkaista vastustaa sijoittamista 21 päivän kuluessa toimitsijamiehen tai

Edellä 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen tiekunnan puolesta antaa toimitsijamies tai hoitokunta. Ennen suostumuksen antamista toimitsijamiehen tai hoitokunnan on ilmoitettava asiasta tieosakkaille. Ilmoitus on toimitettava tieosakkaille niin kuin tiekunnan kokouskutsu 61 §:n 1 momentin mukaan on toimitettava. Jos joku tieosakkaista vastustaa sijoittamista 21 päivän kuluessa toimitsijamiehen tai

hoitokunnan ilmoituksen antamisesta, asiasta on päätettävä tiekunnan kokouksessa. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaat päättävät suostumuksen antamisesta yhdessä.

hoitokunnan ilmoituksen antamisesta, asiasta on päätettävä tiekunnan kokouksessa. *Edellä säädetystä poiketen tieosakkaat eivät voi vastustaa sijoittamista, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä paikallisesta liityntähankkeesta. Tieosakkaille, joiden kiinteistön alueelle 1 momentissa tarkoitettua johtoa tai sellaiseen liittyvää vähäistä laitetta ollaan sijoittamassa, on kuitenkin varattava mahdollisuus lausua asiasta mielipiteensä. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaat päättävät suostumuksen antamisesta yhdessä.*

Jos 1 momentissa tarkoitettun johdon tai laitteen sijoituspaikka on rautatiealueella, sijoittaminen edellyttää tiekunnan suostumuksen lisäksi ratalain 36 §:ssä tarkoitettua sopimusta rataverkon haltijan kanssa.

35 §

Tienpitovelvollisuuden jakaminen ja tieyksiköt

Tieosakkaan tulee ilmoittaa tienkäytössään tapahtuneista tai tapahtuvista muutoksista ja mahdollisista osakaskiinteistöjen ja määräalojen kaupoista tiekunnan toimitilalle tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, muille tieosakkaille. Tieyksiköistä, tieyksikkölaskelmasta ja niiden muutoksista päätetään yksityistietoimituksessa, tiekunnan kokouksessa tai järjestäytymättömällä tiellä osakkaiden kesken.

Tieosakkaan tulee ilmoittaa *tienpitovelvollisuuden jakamiseksi tarpeelliset tiedot tienkäytöstään ja siinä tapahtuneista tai tapahtuvista muutoksista sekä mahdollisista osakaskiinteistöjen ja määräalojen kaupoista tiekunnan toimitilalle tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, muille tieosakkaille. Tieyksiköistä, tieyksikkölaskelmasta ja niiden muutoksista päätetään yksityistietoimituksessa tai tiekunnan kokouksessa taikka järjestäytymättömällä tiellä osakkaiden kesken.*

42 §

Tiemaksun ja käyttömaksun periminen

Tiemaksu peritään maksuunpanoluettelon otteen perusteella ja käyttömaksu maksuunpanoluettelon tai tiekunnan, toimitsijamiehen tai hoitokunnan muutoin

35 §

Tienpitovelvollisuuden jakaminen ja tieyksiköt

42 §

Tiemaksun ja käyttömaksun periminen

Tiemaksu peritään maksuunpanoluettelon otteen perusteella ja käyttömaksu maksuunpanoluettelon tai tiekunnan, toimitsijamiehen tai hoitokunnan muutoin

Voimassa oleva laki

vahvistaman määräyksen perusteella samoin kuin niiden erääntymispäivästä suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko ja kohtuulliset perintäkulut. Maksut, korko *ja perintäkulut* ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Ehdotus

vahvistaman määräyksen perusteella samoin kuin niiden erääntymispäivästä suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko ja kohtuulliset perintäkulut. Maksut *ja* korko ovat suoraan ulosottokelpoisia *ja* niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). *Maksuvelvollisella ei kuitenkaan ole oikeutta tehdä mainitun lain 9 §:ssä tarkoitettua perustevalitusta. Perintäkuluja ulosottokelpoisuudesta säädetään saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).*

49 §

Tiekunnan perustaminen

Tiekunta perustetaan yksityistietoimituksessa tai tiekunnan perustamiskokouksessa, johon kaikki yksityistien tieosakkaat on kutsuttu jonkun tieosakkaan toimesta 61 §:n mukaista kutsumenettelyä noudattaen. Tiekunnan perustaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen.

49 §

Tiekunnan perustaminen

Tiekunta perustetaan yksityistietoimituksessa tai tiekunnan perustamiskokouksessa, johon kaikki yksityistien tieosakkaat on kutsuttu jonkun tieosakkaan toimesta 61 §:n mukaista kutsumenettelyä noudattaen. *Tiekunnan perustaminen tieosakkaiden pitämässä perustamiskokouksessa edellyttää kokouksessa edustettujen osakkaiden yksimielistä päätöstä.* Tiekunnan perustaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen.

50 §

Yksityistietä koskeva tieto

Tieosakkaan on annettava tiekunnalle tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot itsestään ja tienkäytöstään. Tieosakkaan on huolehdittava erityisesti osoitetietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkailla on oikeus saada

50 §

Yksityistietä koskeva tieto

(kumotaan 50 § 3 momentti)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan.

50 a §

Osakasluettelo

Tiekunnan toimielimen on pidettävä tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tieosakkaista luetteloa, johon merkitään tieosakkaan kiinteistötunnukset sekä kiinteistön omistajan nimi ja yhteystiedot. Edellä 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa osakasluetteloon merkitään tieosakkaan nimi ja yhteystiedot. Tieosakkaan on annettava tiekunnalle tätä varten tarpeelliset tiedot itsestään. Tieosakkaan on huolehdittava erityisesti yhteystietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkailla on oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan.

58 §

Tiekunnan kokous

Tiekunnan kokouksessa on muualla tässä laissa säädetyn lisäksi päätettävä erityisesti:

11) tieoikeuden perustamisesta ennestään olevaan tiehen tai tiekunnan perustaman tieoikeuden lakkauttamisesta;

61 §

Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

Tiekunnan kokouksen kutsuu koolle toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho. Kirjallinen kokouskutsu on toimitettava jokaiselle tieosakkaalle, jonka postiosoite on tiekunnan tiedossa tai joka on ilmoittanut tiekunnalle sähköpostiosoitteen tai muun

58 §

Tiekunnan kokous

Tiekunnan kokouksessa on muualla tässä laissa säädetyn lisäksi päätettävä erityisesti:

11) tieoikeuden perustamisesta ennestään olevaan tiehen ja yksittäisen tieoikeuden lakkauttamisesta;

61 §

Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

Tiekunnan kokouksen kutsuu koolle toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho. Kirjallinen kokouskutsu on toimitettava jokaiselle tieosakkaalle, joka on ilmoittanut yhteystietonsa kutsun toimittamista varten. Muutoinkin kutsu on toimitettava, jos

tietoliikenneyhteyden kutsun toimittamista varten. Tiekunnan säännöissä voidaan määrätä myös muusta täydentävästä tavasta ilmoittaa tiekunnan kokouksen ajankohta. Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kahta viikkoa ennen tiekunnan kokousta. Tiekunnan säännöissä voidaan pidentää lyhyempää määräaika ja lyhentää pidempää määräaika.

Vuosikokouksen kokouskutsussa on mainittava ehdotuksesta maksuunpanoluetteloksi sekä kokouksessa päätettävistä tienpitoa koskevista merkittävistä asioista. *Tiekunnan säännöt on toimitettava tieosakkaille kokouskutsun liitteenä.* Ylimääräisen kokouksen kokouskutsussa on mainittava ne asiat, joista kokouksessa päätetään. Ehdotus maksuunpanoluetteloksi on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tieosakkaiden nähtävänä kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa tai se on toimitettava tieosakkaille kokouskutsun liitteenä.

Tieosakkaille tulee varata mahdollisuus tutustua edellisen vuosikokouksen jälkeen laadittuihin tiekunnan toimielimen kokouksia ja päätöksiä koskeviin pöytäkirjoihin. Pöytäkirjat on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tieosakkaiden nähtävänä kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa.

yhteystieto on kohtuudella selvitettävissä. Kokouskutsu kuolinpesälle voidaan toimittaa pesän hallinnosta vastaavalle. Yhteystiedon ilmoitusvelvollisuus on kuolinpesällä. Jos osakaskiinteistöllä on useampi kuin yksi omistaja, kutsu voidaan toimittaa yhdelle omistajista. Yhteisomistajilla on velvollisuus ilmoittaa, mihin yhteystietoon kutsu lähetetään. Tiekunnan säännöissä voidaan määrätä myös muusta täydentävästä tavasta ilmoittaa tiekunnan kokouksen ajankohta. Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kahta viikkoa ennen tiekunnan kokousta. Tiekunnan säännöissä voidaan pidentää lyhyempää määräaika ja lyhentää pidempää määräaika.

Vuosikokouksen kokouskutsussa on mainittava ehdotuksesta maksuunpanoluetteloksi sekä kokouksessa päätettävistä tienpitoa koskevista merkittävistä asioista. Ylimääräisen kokouksen kokouskutsussa on mainittava ne asiat, joista kokouksessa päätetään. Ehdotus maksuunpanoluetteloksi on *pidettävä tieosakkaiden nähtävänä vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa. Sama koskee tieyksikkölaskelmaa ja tiekunnan sääntöjä, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia. Mainitut asiakirjat on myös pyynnöstä toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan postitai sähköpostiosoitteeseen.* Niiden lähettämisestä postitse saadaan periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Tieosakkaille tulee varata mahdollisuus tutustua edellisen vuosikokouksen jälkeen laadittuihin tiekunnan toimielimen kokouksia ja päätöksiä koskeviin pöytäkirjoihin. Pöytäkirjat on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tieosakkaiden nähtävänä kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa. *Tieosakkailla on myös oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta jäljennökset toimielimen pöytäkirjoista. Ne on toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan postitai sähköpostiosoitteeseen. Pöytäkirjojen ja liitteiden lähettämisestä postitse saadaan*

Jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voidaan kokous tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla taikka toimivaltainen elinvoimakeskus voi tieosakkaan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen *siten kuin* 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle *siten kuin* 1 momentissa säädetään.

Mitä 1–3 momentissa säädetään tieosakkaasta, koskee myös muita asianosaisia, joiden asiaa tiekunnan kokouksessa käsitellään.

62 §

Tiekunnan kokouksen pöytäkirja

Kaikilla tieosakkailla ja muilla, joita kokouksessa käsitellyt asiat koskevat, on oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta *ote tai oikeaksi todistettu* jäljennös pöytäkirjasta.

63 §

periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, *kokous voidaan* tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla. *Vaihtoehtoisesti* toimivaltainen elinvoimakeskus voi tieosakkaan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen *1 momentin mukaisesti*. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle *1 momentin mukaisesti*. *Tieosakkaalla on tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa oikeus saada käyttöönsä kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat sekä jäljennös 50 a §:ssä tarkoitettusta osakasluettelosta.*

Mitä 1–3 momentissa säädetään tieosakkaasta, koskee myös muita asianosaisia, joiden asiaa tiekunnan kokouksessa käsitellään.

62 §

Tiekunnan kokouksen pöytäkirja

Kaikilla tieosakkailla ja muilla, joita kokouksessa käsitellyt asiat koskevat, on oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta jäljennös pöytäkirjasta. *Jäljennös on toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Pöytäkirjan ja liitteiden lähettämisestä postitse saadaan periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.*

63 §

Tiekuntaan kohdistuvat muutokset

Kahden tai useamman tiekunnan yhdistämisestä, tiekunnan jakamisesta sekä tiekunnan lakkauttamisesta päätetään yksityistietoimituksessa tai kyseisten tiekuntien päätöksillä. Tie kuntien yhdistäminen ja tiekunnan jakaminen sekä lakkauttaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen. Tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen voidaan päättää yksityistietoimituksessa tai tiekunnan ja liitettävän tienosan tieosakkaiden sopimuksella.

71 §

Yksityistietoimitus

Yksityistietoimituksessa voidaan käsitellä ja ratkaista:

9) 29 §:ssä tarkoitetun oikeuden myöntäminen kiinteistönomistajalle sulkulaitteen asettamiseen;

89 §

Yksityistierekisteri

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten

Tiekuntaan kohdistuvat muutokset

Kahden tai useamman tiekunnan yhdistämisestä, tiekunnan jakamisesta, *tien tai tienosan erottamisesta tiekunnan tiestä* sekä tiekunnan lakkauttamisesta päätetään yksityistietoimituksessa tai kyseisten tiekuntien päätöksillä. Tie kuntien yhdistäminen, *tien tai tienosan erottaminen tiekunnan tiestä* ja tiekunnan jakaminen sekä lakkauttaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen. Tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen voidaan päättää yksityistietoimituksessa tai tiekunnan ja liitettävän tienosan tieosakkaiden sopimuksella. *Tiekunta voi kuitenkin tehdä tien tai tienosan erottamista koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan tienosan tieosakkaat antavat siihen suostumuksensa.*

71 §

Yksityistietoimitus

Yksityistietoimituksessa voidaan käsitellä ja ratkaista:

9) 29 §:ssä tarkoitetun oikeuden myöntäminen kiinteistönomistajalle sulkulaitteen asettamiseen *sekä oikeudettomasti asetetun sulkulaitteen poistettavaksi määrääminen;*

89 §

Yksityistierekisteri

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten

Voimassa oleva laki

toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999). Siitä, miten kiinteistötietojärjestelmästä luovutetaan tietoja, säädetään kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:ssä.

Ehdotus

toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn *luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) ja tietosuojalakia (1050/2018).* Tietojen luovuttamisesta kiinteistötietojärjestelmästä säädetään kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

. .